

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

na Avstro-Ogrsko:

celo leto skupaj naprej . . . K 40—
pol leta 20—
četrt leta 10—
na mesec 3-50

na Nemčijo:

celo leto naprej K 45—
za Ameriko in vse druge dežele:
celo leto naprej K 50—

Vprašanjem glede inzeratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka.
Upravništvo (spodaj, dvorišče levo). Knafljeva ulica št. 5, telefon št. 55.

Ljubljana vsak dan središnji list v državi in v tujini.

Iskanje se odvijajo po postojavnosti prebranih in stor 1 mesec, ter
54 mm širok prostor: enkrat po 12 vln, dvakrat po 11 vln, tretji po 10 v.
Pozitve (mak. prostor) 30 vln, parit in zbiranje (mak. prostor) 20 vln.
Pri večjih inzeratih po dogovoru.

Novi naročniki naj pošljejo naročnino redno po nakazilu.
Na samo plemenito naročilo brez posredstva denarja se ne moremo nikakor odzvati.

„Narodna knjižnica“ telefon št. 55.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani:

dostavljen na dom ali če se hoči ponj:

celo leto naprej K 30— | četrt leta 9—
pol leta 18— | na mesec 3—

Posamezna številka velja 20 vinarjev

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Upravništvo: Knafljeva ulica št. 5 (v L. nadstr. levo), telefon št. 54

Dr. Ivan Tavčar:

Nemci in dinastija.

V zadnjem času se v nemških političnih krogih mnogo govori o dinastiji. Koliko in kakšne besede rabijo Nemci, kadar so popolnoma med seboj, tega ne morem raziskovati, menim pa, da moramo biti gospodi že za to hvaležni, kar javno povedo, kajti vele-nemški obraz se je v teh nemških javnih izjavah pokazal v pravi luči in odkrilo se nam je vele-nemško srce do najskritejših predalov. Obraz in srce kažeta sovraštvo do jugoslovanskega naroda, v tajnih predalčkih tega srca pa smo opazili hladnost, da ne rečemo nasprotstvo proti dinastiji. Sicer sem si v svesti, da je zgrešeno, v politične spore vpeljati vladarja, ker on v naši državi za ponesrečene svoje ministre ni odgovoren. Po tem smo se vedno ravnali in dinastije nismo vlačili v svoje politične razprave. V tem pogledu smo se zgolj le sklicevali na deklaracijo naših poslancev, ki je jasna, da jasnejša biti ne more. Drugače so vodili boj proti nam ne samo Velenemci, ampak Nemci sploh. Za vsak pezdri so nam metali v obraz veleizdajstvo in zmiraj so peli hripavo pesem, da so zahteve naših Nemcev obenem tudi zahteve naše dinastije. Človek bi torej moral misliti, da so naši Nemci pravi stebel naše dinastije in da tega stebra ni v stanu podreti najslabši vihar. Ali podrla ga je že prva sapica nacionalnega razočaranja. Na raznih nemških shodih in konvencijah se je pokazalo, da je nemška lojaliteta, o kateri so toliko govorili in pisali, podobna znanemu Lichtenbergovemu nožu, ki nima ne ročaja, ne klina! Povsodi se je z zadovoljstvom vzelo na znanje, da se je v nemškem »neomajno zvestem« inomostu javno izrazilo načelo, da so koristi nemškega naroda dosti važnejše od koristi dinastije. Pri nas je ta ali oni, ki je v pijanosti ali nepremišljenosti — vsak človek ne more biti jurist ali filozof — zajecjal: »Živelja Srbija!« moral hoditi križev pot od šentpeterske vojašnice do Suhega bajeja! Prepričan sem, da bi nemški denuncijanti, da se je politična stranka med nami izrekla za narod pred dinastijo, ne mirovali poprej, dokler bi ne prišel voditelj te stranke na krvavo stezo proti žalostnoznanemu našemu Suhegu bajeju!

Pa še več. Pri raznih prilikah in prvič menda na graškem shodu je govoril neki Ambroschitz iz Celja (zibel njegova je tekla v tevtonskih vinih goricah naše nemške Vipavske doline!) med drugim, da je v vojni naša dinastija prejela od ruske dinastije toliko dobrot, da se ji nikdar zadosti zahvaliti ne bo mogla in najživi do sodnega dne! Ali je ta vi-

pavski Nemec pri teh besedah morda škilil čez mejo, kakor so to od nekdanj delali avstrijski Velenemci, ki so vedno v prahu ležali pred hohenzollernsko dinastijo, ne vem; vsekakor je moral gospod Ambroschitz občutiti, kako poniževalna je trditve, da je naša dinastija prejela od ruske dinastije toliko dobrot, da se zanje nikdar zadosti zahvaliti ne bo mogla! Taka trditve je predvsem čisto neutemeljena ter bo zgodovina gotovo dokazala, da je Nemčija, če ne več, pa vsaj toliko dobila od nas med svetovno vojno, kolikor mi od nje! Trditve pa je tudi naravnost žaljiva za avstrijske narode, ki so kraveli tudi na Ruskem in na Laškem in ki so krvaveli tudi v Flandriji, ker se jim ž njo naravnost očita, da so premalo storili na bojiščih, tako da se je vsled tega morala naša dinastija zadovoljiti pri dinastiji v Berlinu. Ta celiski Ambroschitz ne opaža, koliko grobov so nam pogotnile ruske in laške zemlje in da se ima Nemčija edino tem grobovom zahvaliti, da je mogla za- braniti, da niso v cvetoče nemške pokrajine vdrli Angleži in Francozi!

Tako izgleda resnica, in če bosta naša in ruska dinastija kdaj napravljali končni obračun, potem bo ta končni obračun prejkone izkazal še nekaj v dobro Habsburžanom! Računa seve pa ne bodo smeli sestavljati celiski Ambroschitz in tovariši, ki bi pri tem enega ubitega Nemca računali za sto ubitih Slovanov. Zahvala, katero je naša dinastija dolžna nemški dinastiji, je torej domišljija velenemške zabito- sti. Ta »zahvala« je žaljiva za avstrijske narode in ponižuje tudi našo vladarsko hišo. Mi smo dosedaj vedno žive- li v veri, da se je zveza Nemčije z Avstrijo sklenila med dvema vladarje- ma, ki se zavedata vsak svoje moči in katera sta eden proti drugemu enako veljavna, pa tudi v takem položaju, da vse, kar sklepata, sklepata iz proste in svobodne volje. Tudi v tem oziru imajo naši Velenemci, oziroma naši oficijozni — dotično bedarije je obia- vila graška »Tagespost«, ki ima z vlad- do prav intimno razmerje — svoje po- sebno mnenje.

Odgoditev parlamenta.

Včeraj zvečer je dospela vest, da so se državni zbor, ki bi se imeli pri- četi 30. t. m., preložene na 7. maja. Pomen te vesti je jasen. Nastal je oč- vidno nov »položaj« in na Dunaju potrebuje nekaj odihla.

G. Seidler in njegovi hočejo pridobi- ti na času, da bi s pogajanjem nekoliko potolažili razburjene stranke ter do- speli zopet v priljubljeno vodovje sta- rega Fortwarsta, preko katerega se očividno ne povsne najčistilnejši avstrijski državnik. Vitez Seidler je za- to sporočil zborničnemu predsedniku svojo željo, da naj se parlamentarne se- je odložijo in ta znameniti reprezentant parlamentarizma ni imel ničesar nujnej- šega opraviti, kakor da je odgovoril: »kakor želite ekscelenc«, ter seje odlo- žil, ker vladi za enkrat niso pogodu.

Nemški rogovi trobijo na umik. Nemški politiki so spoznali, da se njihovega rožljanja z orožjem ni vstrašil ti- sti, na katerega adresu so bile v zadnji vrsti vse njihove grožnje naperjene. Nemški gospodje so hoteli s svojo spo- menico pred samega cesarja, toda bilo jim je sročeno, da naj se obrnejo na gospoda Seidlerja. To je bil mrzli curek na razgnete glave.

Prvi so se splašili krščanski socialci, edina nemška stranka, ki ima včasih nekaj zmisla za realnost. Uvideli so, da

bi se v Avstriji že dalo vladati izključno po nemško, ako bi v državi in državnem zboru bila nemška večina. Da pa se pravi izjavi katastrofe, če gre nemška politika po tej nasilni poti naprej, na ka- tero se je podala v zadnjem času. Kr- ščanski socialci zagovarjajo sedaj usta- novitev parlamentarne večine, ki naj bi iz svojega programa izločila vsa narod- nostnosporna vprašanja ter se omejila zgolj na finančni in gospodarski pro- gram. Trudijo se, da bi pridobili za ta načrt nemške meščanske stranke, Ukra- jince, in Poljake. Zlasti s Poljaki se vr- šijo že nekaj dni prav živahna pogaja- nja, o katerih si obetajo nemški krogi uspeh.

Kaj je z ultimatom, ki so ga Nemci stavili vitez Seidlerju, še ni znano. Morda je dovoljeno sklepati, da se vlad- da temu ultimatumu že iz razumljivih interesov samohrane ni vda, ker bi bilo sicer neverjetno, da se nahaja mi- nister dr. Zolger še vedno v kabinetu. Kolikor poznamo tega državnika, bi lo- bilo pač izključeno, da bi ostal v mini- strstvu, ki se je podredilo gospodu Für- stenbergu in Wolfu. Bojevitost nem- škega časopisa se je od včeraj na dan- es jako omilila. Nemci postajajo nekam zamišljeni in če so prej trdili, da bodo vse pokončali, ako jim ne bo ustrezno, se danes zadovoljujejo že z razmotriva- njem, kako potrebno je, da krene država popolnoma na nemško pot. Pokazalo se je, kako dober učinek je imela konsta- tacija Cehov in Jugoslovancev, ki so vi- tezu Seidlerju jasno povedali svojo so- dbo o zvestobi Nemcev napram dinastiji in državi. Dunajska poročila pravijo, da so predvsem nemški člani gosposke zbornice sprejeli, da bi preoster na- stop proti državi dal orožje le Cehom in Jugoslovancem. Zato se je njihov ju- riš proti G. Seidlerju spremenil v prija- teljski obisk in njihov afront proti pre- sedniku gosposke zbornice knezu Win- dischgrätzu v vladno prošnjo, da naj vendar ostane na svojem mestu.

Parlament je torej odgojen za te- den dni. Menimo, da ne bo veliko zaleg- lo in da 7. maja notranjepolitični po- ložaj ne bo mnogo drugačen, kakor 30. aprila. Dokler zdravijo državo nemški dohtarji Eisenbarth, tako dolgo postaja njeno stanje vedno obupnejše.

Dunaj, 26. aprila. Za dne 30. aprila sklicana seja poslanske zbornice je bila z enakim dnevnim redom preložena na dan 7. maja.

Dunaj, 26. aprila. Nemško radikalni listi pišejo, da je kriza poravnana. Nem- ške stranke da so se uklonile Seidlerju in iz njihovega pogumnega podjetja je nastala blamaža, ki je prinesla Cehom in Jugoslovancem novo veselje. Nemški poslanci so depimirani in brezglavi ter ne vedo kaj početi sedaj, ko so jih nem- ški člani gosposke zbornice pustili na cedilu.

Dunaj, 26. aprila. Nemški politični krogi sodijo, da kriza še ni premagana, ter se vznemirjajo, da bi vsled odstopa viteza Seidlerja mogel priti na krmilo

konserватivni velearistokrat (govori se o sedanjem poljedelskem ministru grofa Sylva Taroucci), ki je bil pred par dne- vi sprejet od cesarja v avdienco. Pro- gram novega ministrskega predsednika bi bil: notranji mir do jeseni. Ni izklu- čeno, da se predstavi parlamentu 7. ma- ja že nova vlada.

Praga, 26. aprila. »Narodni Listy« poročajo: Navzlic vsenemškemu ultima- tu ostane vitez Seidler na svojem me- stu, njegova pozicija se smatra za utre- no in pričakuje se, da bo tudi konec njegovim pogajanjem o najnovejših nemških belangih. V sredo se je že zde- lo, da bo nemški naskok vse razbil. Mi- nistrski predsednik je bil zvečer pri ce- sarju, da mu razloži položaj. Vrnil se je očividno ojačen ter se je večerj pogajal z Nemci že povsem drugače.

Kemmel v nemških rokah.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 26. aprila. (Koresp. urad.) Zaprano bojišče. Napad armade generala Siksta v. Armia proti Kem- melu je imel popoln uspeh. Kemmel, višina, ki gleda daleč po flanderski ravnini, je v naši posesti. Po močnem učinku artiljerijskega ognja je včeraj infanterija generalov Sieglerja in von Eberhardta večkrat navala v nasko- ku. Francoske divizije, katerim je bila v okviru angleških čet poverjena obramba Kemmela in pri Wythema ter Dranoutre jim pridruženi Angleži, so bili včeraj vrženi iz njihovihih položajev. Velike razstreljene rupe pri St. Elou in ta kraj sam so bili osvojeni. Zavzeli smo številne na bojišču se nahajajoče betonske hiše in izgrajene pristave. Pruske in bavarske čete so zajurjale vas in hrib Kemmel. V varstvu artilje- rije, ki se je navzile težavnemu terenu pomikala naprej, je sunila pohota na mnogih točkah do potoka Kemmel. Za- vzeli smo Dranoutre in višine severo- zapadno Vleughheoka. Bojne flotile so z velikim uspehom napadle čete v so- vražnem zaledju, na katerih se je po- mikalo mnogo vozil in kolon. Poročajo, da smo včeraj vjeli dosedaj več kot 4500 sovražnikov, po večini Franco- zov; med vjetniki se nahaja po eden angleški in francoski polkovni povelj- nik. — Južno od Somme proti sovraž- nim protinapadom nismo mogli držati Villers - Bretonneux, kamor smo bili udrti. Nadaljni silni protinapadi so se ponesrečili fik vzhodno te vasi ob go- zdu in vasi Hangard, ki smo jo bili so- vražniku iztrgali. Število vjetnikov na tem bojnem odseku je naraslo na 2400. Med Avro in Oise razen od časa do ča- sa se oživljajočega ognja ničesar po- memnega. Na zapadnem bregu Moisa so saksanske kompanije zajurjale francoske jarko ter so vdrle v Regne- ville. Ko so svojo nalogo izvršile, so se z vjetniki vrnile v svoje črte.

LISTEK.

Slovensko narodno gledališče.

Končno je padla prava beseda. Slovensko narodno gledališče hočemo imeti. To kar stavimo sedaj, mora biti več, nego je bilo prej, kajti tudi mi smo vzrastli. Nismo več »deželni« — doba dežel je minila: poznamo samo še narode. Meje so padle in ostali bo- do samo še zgodovinski spomini. Zato se moramo odpreti tudi vse omejenosti in premagati vse, kar bi nas moglo omejevati. To velja pred vsem za naše kulturne zavode. Ljubljana mora po- stati slovenski zemlji več, nego je bila dosedaj.

Resnica je, da so naši obmejni bratje vedno z zaupanjem gledali na Ljubljano kot na svoje kulturno sre- dišče — toda Ljubljana v zadnjih letih pred vojno ni mogla nuditi tega. Cesar so pričakovali: stala je pod težkim pri- tiskom notranjih in zunanjih razmer in je sama preživljala trpke čase. Vzro- kov ne bomo naštevali, ker so deloma znani, deloma pa jih bo pojasnila po- znejša zgodovina.

Ljubljana sedanjosti in bodočnosti pa mora postati narodu to, kar so dru- gim narodom: njih glavna mesta: in cvet tega središča mora biti naše na- rodno gledališče.

Ko se je l. 1892. otvorilo sedanje gledališče, je bila slavnost sama precej skromna, kakor da smo čutili, da še nismo na cilju. Slovenska Talija je bila pravzaprav samo gost v deželni hiši, kjer je imelo iste pravice tudi nemško gledališče. Razlaga je bila seveda na- pačna, kajti gledališče se je stavilo na račun dežele in ta dežela je po 95% slovenska, torej s slovenskim denar- jem. Toda nemški privilegiji takrat še niso bili premagani in če je hotel Slo- venec imeti svoje gledališče, je moral polovico odstopiti Nemcu. (Nasprotno seveda ni isto veljalo za Koroško in Štajersko.) Nemci so si pozneje postavi- li svoje gledališče in deželno gleda- lišče bi bilo moglo postati narodno, ko bi bili njegovi deželni gospodarji na- rodni. Tako pa smo doživeli sramoto, da je propadlo. —

To je bil gotovo eden največjih udarcev, kar smo jih prešli v zadnji dobi. Težko si je misliti nekaj bolj sramotnega, podlega, ponižujočega. To je bil greh proti vsem onim našim ljudem preteklosti, ki so se pol stoletja trudili, da bi ustvarili slov. narodu svo- govo gledališče. To je bil pijanec v obraz vsem onim, ki so v naših hišah hoteli ustvarjati narodu njegovo kulturo. To je bil pečet dake naše sra- mote, ko smo dospeli tako daleč, da se je naša sila karala same še v milo- vanju samega sebe.

Nam ki smo živeli v takih težkih domačih bojih, se je odzvala stvar na-

raj brezpomembna. Vedeli smo, da je to maščevanje zaslepljene močnosti, toda od zunaj se je to videlo drugače. Misli si n. pr. naš poslanec govori o slov. narodnih zahtevah, o kulturi, o državi itd. in preden stoji njegov na- sprotnik in mu zabrusi v obraz: »Vi si apate govoriti o kulturi in svoji drža- vi, ko nimate niti svojega gledališča!« Pomislite, kako bi stal naš govornik razorožen pred nasprotnikom. Seveda bi rekel n. pr. da narod ne more biti odgovoren za dejanje enega človeka — toda nasprotnik bi mu rekel: ta člo- vek je Slovenec. Čemu se pritožujete, ako nimate doma take ljudi . . . Kaj naj mi naš govornik odgovori? To da ni- mamo gledališča — bi nas na zunaj ka- zalo kot narod brez kulture, brez pro- svete, brez zmoglosti. To je tako va- žen dokaz, ki ga ne smemo podcenjo- vati, kajti gledališče je pri vsakem na- rodni merilo njegove narodne kulture.

S tem je povedano, da ni dovolj, da imamo gledališče, treba je, da nam je gledališče v rami to, kar mora biti vsakemu narodu, ki hoče sam o sebi trditi, da je kulturni narod. Gledališče nam mora biti zrcalo njegovega nara- dnega in kulturnega življenja.

Bili so časi, ko je bilo gledališče pred vsem zabava. To so bili za- četki našega gledališča. Vsek dan si je naš narod zabavo v gledališču po- iskal. Stvarni. Odkar je bilo zabava, ho je cel dar našega gledališča in je gledališče oči našega naroda.

Pobožnim kranjskim dušam 18. veka je bila zabava, ko so gledale pa- sionske igre. Razlika je pač v okusu. Stari grški človek je gledal svoje na- rodne junake, njih boj med usodo in dol- žnostjo, njih bolest in hrepenenje, njih greh in pokoro — in naš človek 2000 let pozneje je imel drugo stvar, ki mu je kazala tragedijo človeka in sveta. Tudi stari Grk ni gledal samih trage- dij, razvila se je komedija, ki je na- zadnje celo prevladala: istotako je re- nesancno tragedijo počasi premagala italijanska opera, ki je v 18. stoletju gostovala tudi v Ljubljani. Neki ravnat- elj potujoče italijanske družbe je celo posvetil lepim Ljubljankam novo opero (alle belle donne di Lubiana). Iz tega sveta sta izšla tudi »Županova Micika« in »Matiček«. Imela sta poleg tega nalogo dokazati, da je tudi sloven- ščina jezik, ki je sposoben za gleda- liški oder. Dokazala sta to prav dobro. Toda že v prvih letih na to (1808) se je pokazalo, da gledališče ni samo za za- bavo, ampak da je tudi kraj, kjer se kažejo v manifestaciji vznešena ču- stva maza. Ko je šel nadvojvoda Ivan v Italijo proti Francozom, je bila v Ljubli- gledališče velika svečana predstava, pri kateri se je pelo tudi slovensko. Istotako je bilo l. 1848. gledališče cel kraj, kjer so se izrazila radost nad no- vo pridobljeno svobodo. V Ljubljani se je igrala »Micika«, naval je bil veli- kanski in navdušujoče tako, da je od- nosilo daleč okoli gledališča, kjer je

stala velika množica, ki ni našla več prostora v gledališču. — Kakor stari Grkom v olimpijskih slavnostih — ta- ko je postalo novim evropskim nara- dom gledališče kraj, kjer so proslav- ljali svoje najsvetanejši trenutke. Kaj je torej narod brez gledališča? Mnogi- m se je zdelo gledališče luksuz — nekaj kar je samo za zabavo gospode. Ne moremo si misliti bolj napačnega pojmovanja. Ravno to gledališče ne sme biti, ako neče postati konečno tin- del-tandel za prenasličene ljudi. Živimo v času demokracije, ko padajo stari pojmi rziik med človekom in člo- vekom. Tudi splošni dogodki podirajo stare predsodke. Slovensko gledališče je bilo vedno namenjeno vsem in pred- vsem masi. Njegovi najlepši časi spa- dajo v dobo, ko se ga je bil z ljubeznijo oklepal naš priprosti meščan in dela- vec. Iz teh vrst so izšle tudi naše naj- boljše gledališke osebe. V teh širokih narodnih vrstah leži bodočnost našega narodnega gledališča. In da ne poza- bimo še enega močnega stebra v bo- dočem razvoju naše kulture: To je naš trgovec, ki stopa iz svojih malih začot- kov kot važen faktor v ospredje.

Ako se spomnimo na gledališče preteklosti, nam stoji pred oči slede- ča slika: v prvih vrstah par častnikov in gospodov, po ložah družine po ve- čini meščani in advokati — zadaj di- jalski parter, na vrhu balkon in za njim druga galerija. Ker so bili naši največji uradniki tuji in je velika večina na-

Z ostalih bojišč nič novega. von Ludendorff.

NEMSKO VEČERNO POROČILO.
Berolin, 26. aprila. Wolffov urad poroča: Sovražni protinapadi na Kemmel in v bojnem ozemlju južno Villers-Bretonneuxa so se zlomili z največjimi izgubami sovražnika.

Dunaj, 26. aprila. Ob nadaljevanju napada na angleške pozicije južno od Ypresa so Nemci tudi včeraj precej napredovali, dasiravno so bili Francozi ojačali te črte s 4 do 5 divizijami. Nemci so na tem odseku napredovali za 3 do 5 kilometrov. Najvažnejši nemški uspeh pa obstoja v zavzetju gore Kemel, ki so jo Angleži izgradili v pravo trdnjavo in kateri pripisujejo Nemci velik strateški pomen, ker jim odpira pot na Poperinghe in Nemci vsled tega še vse bolj lahko ogrožajo Ypres, dočim morajo Angleži zbrati tam nove čete in močna ojačenja, če hočejo mesto držati. Angleži so vsled tega izvršili tudi silne protinapade, ni se jim pa posrečilo gore Kemel zopet zavzeti. Poperinghe, ki leži oddaljeno samo 9 km, leži v nemškem ognju. Nemski sunki zunaj glavne bojne fronte so pokazali, da so francoske črte tam slabo zasedene, kar je zopet dokaz, da so Francozi zbrali vse svoje sile med Nieuportom in Soissonsom.

Dunaj, 26. aprila. Preko Zeneve poročajo, da so postavljene na zapadnem bojišču proti avstro - ogrskim četam irski, angleški in kolonijalni vojak. Proti Nemcem stoji francoske, angleške in ameriške čete.

Curli, 26. aprila. »Tagesanzeiger« poroča, da govore vsi znaki za to, da pripravlja ententa hud protisunk tako na zapadu, kakor v Italiji, Makedoniji in Palestini.

Zeneva, 26. aprila. »Echo de Paris« in drugi pariški listi navajajo te - le besede generala Halgha: Jaz sam sem odgovoren za včerajšnji poraz, vendar ne obupavam, da mi bodo čete ohranile zaupanje.

Zeneva, 26. aprila. Po pariških poročilih je inspiciral general Foch angleško fronto. Posebna kraljeva naredba mu je dala pravico, da pregleda tudi angleško flotilo v Kanalu. General Foch je govoril v Calaisu s tamšnjimi mestnim zastopnikom in je označil Calais kot znamenje neodvisnosti in nepremagljivosti Francije in njenih zaveznikov.

Amsterdam, 26. aprila. (Koresp. urad.) Reuter. Churchill se je izrazil v zbornici ob debati o proračunu, da je sedaj že pet tednov trajajoča bitka, da je zahtevala največ napora odkar obstoja municijsko ministrstvo, zahtevala 1000 topov, 4000 do 5000 strojnih pušk in toliko municije, kakor je sploh mogoče izdelati v enem tednu do treh tednov. Kljub temu so bile do konca zadnjega tedna nadomeščene vse izgube in je bila ustvarjena še rezerva. V tem trenutku je na fronti več topov vseh kalibrov, kakor kdaj prej. Trditve nemškega vojnega ministra, ki pravi, da so angleške izgube še enkrat tako velike, so iz tre zvitve. Strojnih pušk je bilo poslanih na fronto še enkrat toliko, kakor jih je bilo izgubljenih. Letal je zadosti. Vsa izgubljeni oklopni avtomobil je bil nadomeščen z novim in boljšim. Velikanske množice izgubljenih municije za puške ne presegajo množine, ki je izdelajo angleške tovarne v enem mesecu. Rezerve so še nedotaknjene.

Berolin, 26. aprila. (Koresp. urad.) V glavnem odseku je začetkom današnje seje odločno nastopil general v Wrisberg proti neki vesti, ki se je prvotno širila v državnem zboru, potem pa tudi drugod. Glasom te vesti je baje vojno ministrstvo v zaupnem delu se sporočilo, da so imeli nemške čete pri ofenzivi na zapadu izredno velike izgube. General v. Wrisberg je izjavil, da kaj takega ni nikdar povedal in da vrhovnemu armadnemu vodstvu o izredno velikih izgubah pri ofenzivi na zapadu ni ničesar znanega. General je govoril nato o številu pogrešanih vojakov in o uporabi tankov, ki so se izkazali skozinsko boljše, kakor so sovražni tanki.

FRANCOSKO URADNO POROČILO.

25. aprila. Bitka za vas Hangard se srdito nadaljuje. Nemci so ponovi koncentrirali nanjo vse napore. Francoske čete so se hrabro branile in večkrat podvezle uspešne protinapade. Vas je bila že izgubljena, pa so jo Francozi zopet zavzeli. Ostala je slednjica za ceno velikih žrtv v rokah Nemcev. Francozi drže neposredno dohode od Hangarda, ki se Nemci kljub opetovanim poskusom ne morejo prebiti do njih.

ANGLEŠKO URADNO POROČILO.

25. aprila. Francoske in angleške pozicije od severno Bailloula do vzhodno Wytschaete je sovražnik ves dan močno napadal. Na vsej ti fronti, zlasti pri Dranoeteru, Kemmelu in Vierstraatu so bili jako silni boji. V teku opetovanih napadov in protinapadov so bile zvezne čete pristigle izprazniti pozicije, ki so jih zjutraj držale. Južno Somme smo z uspešnimi

šega domačega uradništva trpela pod uradnim nemškim pritiskom - je naše gledališče najmanj imelo od onih, od katerih imajo drugod gledališča največ. V novi jugoslovanski Ljubljani bo to drugače. Slovensko narodno gledališče bo združilo v sebi vse sloje, slovensko trgovstvo in uradništvo bo imelo v njem svoje važno mesto, istotako kakor skromnejše meščanstvo in delavstvo.

Gledališče tvorijo trije faktorji: vodstvo, publika in kritika. Vodstvo more le tedaj uresničiti svoj najlepši program, ako ga občinstvo prav razumeva. Nobeno vodstvo ne bi popuščalo v svojem umetniškem stremjenju, ako najde v občinstvu dovolj opore. In tu je važna naloga dnevnega časopisa, da podpira vodstvo, da vzgaja publiko, da govori o novih delih in pripravlja razpoloženje za nove umetniške vžitke. Bila je velika napaka naše preteklosti, da se je v dnevnem časopisu kulturna stran skoraj popolnoma zanemarjala, da nismo gledali, kaj se godi po svetu, da je šel čas s svojimi deli mimo nas, ne da bi bili opozorili nanje. Politika je samo oblika, a kultura je vsebina našega narodnega življenja in danes vemo, da je oblika brez vsebine - prazna.

Ako hočemo imeti dobro gledališče, je nam potrebna kultura.

protinapadi, ki smo jih izvršili proti posiljam, ki jih je sovražnik v Villers - Bretonneux in okolici včeraj pridobil, naše črte na kratko razdaljo od naše prejšnje fronte potisnili naprej.

26. aprila. Na fronti od Bailloula do Hollebeke je trajala silna borba proti veliki sovražni premoci ves dan. Čete zaveznikov so bile prisiljene, prepuštili sovražniku tal ter se je sovražnik posrečilo ustaliti se na gori Kemmel.

NAPAD NA ZEEBRUGGE.

London, 25. aprila. (Reuter.) Vsled nemškega uradnega vojnega poročila, ki pravi, da se je potopilo pri operacijah napada na Zeebrugge in Ostende pet angleških križark, trije rušilci in znatno število motornih čolnov, mora angleška admiralteta konstatirati, da je izgubila pri tem podjetju poleg opazovalnih ladij in podmorskih čolnov, ki pa so bili na povelje potopljeni, oziroma razstreljeni, en rušilec in dva motorna čolna.

Amsterdam, 26. aprila. Reuter poroča po poročilih admiraltete glede napada na Zeebrugge in Ostende sledeče: Ko je stala križarka »Vindictive« tik pomola, je bila diagonalno obstrleljana s strojnimi puškami od obeh strani pomola in s težkimi baterijami. Pri tem sta padla oba poveljnika, še predno sta mogla dati kako povelje. Toda moštvo je bilo izvršeno. Moralo je skakati čez zibaloče se ladjine mostove med obstrlevanjem nemških strojnih pušk. Nato se je moralo spustiti še šestnajst metrov s pomola. Medtem je nastala na ladiji bitka. Nemška havbica je napravila konec. Vse moštvo je bilo mrtvo. Tudi drugo je bilo uničeno. Na parniku, ki je pritisnil »Vindictive« od strani na pomol, je bil mrtvev samo en mošt: ranjenec je bilo osem. Poveljniku paznika »Iris« sta bili odstreljeni obe nogi. Neka granata je padla na krov in je eksplodirala med 56 vojakov, ki so čakali povelja, da gredo na ladjino most. Granata je 49 mošt ubila in sedem ranila. Neka druga granata je eksplodirala v doljeni kajuti, ki je služila kot lazarar in je ubila štiri častnike in 26 mošt. Skupne izgube na »Irisu« znašajo 77 mrtvih in 105 ranjenih.

Berolin, 26. aprila. (Kor. ur.) Wolffov urad poroča: Boji za pomol v Zeebruggu in Ostendu se izkazujejo vedno bolj kot slajen uspeh našega orožja proti sovražnemu podvzetju, pripravljenemu do najmanjših podrobnosti z največjimi sredstvi in z največjo brezobzirnostjo. Sovražnik je skušal zapreti kanal in izkrcati čete. Na obramba se je v polni meri izkazala. Po operacijskih načrtih Angležev, ki smo jih našli, so imeli sovražniki namen, potopiti ladje tik pred plovno potjo in na poti sami, da bi zaprle našim ladjam vhod. Križarke »Vindictive«, ki je dospela na zunanji rob pomola, naše težke obrežne baterije zaradi megle niso mogle videti, vsled česar je tudi niso obstrlevala. Topovi na pomolu in tam stojiči strojni topovi na so streljali na križarko že ko se je približala. Napravili so veliko zmedo med vojakov. »Vindictive« je izginila takoj v megli, ko je izkrcala moštvo; bila pa je težko poškodovana. Tudi zaporne ladje in križarke, ki so imele namen, izkrcati čete v Ostendu, so bile večkrat poškodovane ter so se daleč zunaj vhoda tik pred obalo potopile. Sovražnik ni dosegel svojega cilja, da bi bil napravil nerabna naša onorišča za podmorske čolne. Vojna podmorskih čolnov ni bila prekinjena niti za eno uro. Kakor navadno so prihajale in odhajale že 24. aprila torpedovke in včeraj tudi podmorski čolni. Čuditi se je, da je sovražnik šele sedaj izvršil ta poskus, kar je pač znamenje za to, da mu je nož nastavljen na vrat.

London, 25. aprila. (Kor. urad.) Poročilo o napadu na Zeebrugge pravi, da sta bili obe stari križarki »Intrepid« in »Fohlgentia« napolnjeni z betonom, potopljeni, in sicer ena križarka vzhodno, druga zapadno od kanala in da ležita sedaj pred kanalom tako, da tvorita latinsko V. Poročilo pravi, da je kanal najbrže učinkovito zaprt.

Z ostalih bojišč.

NAŠE URADNO POROČILO.

Dunaj, 26. aprila. (Koresp. urad.) Na jugozapadni fronti nobenih posebnih dogodkov. — Šef. generalu. Štaba.

DOGODKI NA MORJU.

V noč med 22. in 23. aprilom je začel oddelek naših rušilcev v ladjanskem morju pri Otranto ob sovražnika. V boju z njim je bil poškodovan sovražen rušilec. Mi smo se vrnili brez izgub.

Z ITALIJSKE FRONTE.

Italijansko bojišče. Dan na dan čitamo v listih uganjanja, kdaj prične avstro - ogrska ofenziva. »Idea Nazionale« pričakuje, da bodo avstro - ogrske priprave na italijanski fronti v kratkem končane in da prične ofenziva ali konec aprila ali začetkom maja. Italijanska armada pa je popolnoma pripravljena na boj. — Iz voja-

zen do stvari in skupno delo. Gledališče mora postati naš ponos, naša najvišja narodna institucija. Bilo bi slabo znamenje za nas, ako bi ne imeli visokih kulturnih zahtev. Ako je gledališče za nas zrcalo naroda in sveta — je svetu pričevalo o nas. Le narod brez višjega stremjenja ima slabo gledališče. Mi pa delajmo na to, da vsi v polni meri storimo svojo kulturno dolžnost. Le na ta način bomo mogli v leseni otvarjati svoje narodno slovensko gledališče in v tem skupnem delu moremo pričakovati, da se bo to naše v težkih časih postavljeno kulturno središče razvilo tako, da bo nam v čast in ponos.

Čitali smo, da bodo razna gledališča na našem jugu slavila spomin češkega »Narodnega divadla« s slavnostnimi predstavami. Mi tega jubileja ne moremo slaviti v svojem gledališču, dasi vemo, kaj je pomenilo češko »Nar. divadlo« za slovenske odre. Zdi se mi, da bi bila najprimernejša proslava 16. maja s tem, ako na ta dan dokažemo, da smo položili gmohtno in idejno nov temelj slov. nar. gledališča, ki bo postalo nam v bodoče to, kar je Čehom »Nar. divadlo« namreč: dokaz našega kulturnega stremjenja, hram naše in slovenske narodne umetnosti in matica našega novega kulturnega življenja.

Jani Brat.

škega razmišljanja 26. aprila: Na jugozapadni fronti se je vrnemo zopet zjamilu. V okvirju italijanske armade ostali Angleži in Francozi štelejo sedaj nekaj bataljonov. Fayollejeva armada je bila, izvzemši par tisoč mošt, ki so bili porazdeljeni v posameznih stotnjah na italijansko gorasto fronto, odpravljena na odsek pri Amiensu. Od tam so bili deli te armade odposlani tudi na odsek pri Yperu. Poročila italijanskega generalnega štaba o sunkih angleških in francoskih čet na naši jugo - zapadni fronti hočejo na naveden način sakriti dejstvo, da je bila Fayollejeva armada odposlana na zapadno bojišče in vzbuditi mnenje, da se bori še znatne pomožne sile v italijanski vrstah.

ITALIJANSKO URADNO POROČILO.

26. aprila. V Vallarsu se prekorači le naše napadalne kolone tri vrste žičnih ovir in so vdrle nepričakovano v izpostavljene postojanke v Valmorbi in Dossu. Vse to 1. podčastnika in 18 vojakov in razrušile v daljnem obsegu obrambne stranske utrdbe in zaporne trdnjave na cesti v Rovereto. Nato so se vrstile v svojo črto z vjetniki, dočim je sovražna artiljerija zamažala koncentrirala svoj ogenj na napadalni odsek. Precej živahna artiljerijska praska na asijski visoki planoti in v Brenti. Naša artiljerija je provzročila pri sovražnih baterijah v asijski kotlini in v nižini pri Fozu požare in eksplozije. Dve sovražni letali sta bili z našim ognjem v boju nad Coneglianom sestreljeni.

PRED VEČJIMI BOJI NA SOLUNSKI FRONTI.

Sofija, 26. aprila. Vsled mobilizacije Grške dobi Guillaumet precejšno rezervo 100.000 mošt, kar mu bo omogočilo izvršiti napade v večji meri. V bodoče je torej na solunski fronti pričakovati večjih in bolj pogostih napadov. Boji so posebno silni ob Strumi, kjer si hočejo Angleži ustvariti široko mostišče, da pripravijo na ta način pozicije za grško armado, ki naj zasede te črte.

V Sebastopolu.

Dunaj, 26. aprila. Poljski list poroča iz Odese: V Sebastopolu vlada anarhija. Delavci ne priznavajo vlade ljudskih komisarjev ter hočejo mesto predati brez boja. Temu se upirajo pomorščaki. Prišlo je do sporov in do bojev, v katerih so zmagali delavci. Mestna duma je prevzela vodstvo; priznava jo čete, častniki trgovskega brodarstva in civilno prebivalstvo. Sovjet vojnega brodarstva je zbežal na ladje in proklamiral diktaturo nad Črnim morjem.

Angleži pred Escanto.

Haag, 26. aprila. (Koresp. urad.) Na vprašanje člana druge zbornice Knobela je odgovoril nizozemski pomorski minister Rambonnet: Poročila časopisov, da so Angleži položili tik ob meji teritorialnega vodstva zasedane mine, so neresnična. Dne 23. marca smo tu našli tako mino, pozneje pa smo razstrelili še 8 min in spoznali eno kot zanesljivo angleškega izvora. Vlada je opozorila angleško vlado na resnost takega nastopa.

Napetost med Nemčijo in Nizozemsko.

Haag, 26. aprila. V začetku javne seje druge zbornice je podal minister Loudon sledeče poročilo: Zbornici je znano, da so se pojavile med Nizozemsko in Nemčijo težkosti, ki se nanašajo glavno na znana vprašanja glede peska in kremenca. Vlada se zaveda resnosti položaja. Na predlog desetih članov zbornice se je vršila nato tajna seja.

Haag, 26. aprila. Predsednik ministrskega sveta van der Linden in minister za zunanje zadeve Loudon sta imela danes zjutraj v poslopju druge zbornice s senjor-konventom zbornice razgovor glede težkih razmerja med Nizozemsko in Nemčijo.

London, 25. aprila. (Kor. ur.) Reuter. »Times« izvedo iz Nem Yorka: Zahtevo Nemčije, da naj Nizozemska dovolji prevoz vojnega materiala preko nizozemskih železnice in kanalov, smatrajo tu za enako zahtevi napram belgijskemu kralju, da naj dovolji prevoz nemških čet in nemškega vojnega materiala ter da naj nastopa s prilateljsko nevtralnostjo. Zdi se, da Nemčija sedaj grozi Nizozemski, da bo obnovila nasilje, kakor napram Belgiji, če bi Nizozemska odklonila to zahtevo. V Washingtonu so mnenja, da Nizozemska ne bo popustila.

Mirovna pogodba z Rumunijo v kratkem sklenjena.

Berolin, 26. aprila. (Kor. ur.) Dr. von Kühlmann, ki je odpotoval včeraj zvečer na Dunaj, da odide z avstro - ogrskim ministrom baronom Burlanom v Bukarešto, se je včeraj v nekem pogovoru s frakcijskimi voditelji v parlamentu podrobno izrekel o vprašanju, ki so v stiku z rumunsko mirovno pogodbo. K njegovim izjavam, v katerih se je dotaknil tudi vprašanja dinastije, se je razvil kratak razgovor. »Vossische Zeitung« poroča, da so udeležniki razgovora izjavili državnega tajnika dobili vtisk, da bo formalni sklep mirovne pogodbe z Rumunijo sedaj sledil v najkrajšem času.

Zopet kabinat Wokerle?

Budimpešta, 25. aprila. Od četrtka zvečer ima prejšnji ministrski predsednik dr. Wokerle zopet poverilo od cesarja, da sestavi kabinat in sicer je dobil nalogo, da na podlagi svojih, včeraj v ogrskem državnem zboru obrazloženih razmišljanj o volilni reformi, skuša doseči rešitev krize. V tem govoru je pojasnil dr. Wokerle, da bi ne bilo treba opustiti prizadevanj za dosego kompromisa, kar difference niso tako velike, da bi zaradi njih bilo treba deželo spravljati v krizo. Dr. Wokerle je že danes zjutraj z nekaterimi politikmi začel razgovor, da bo v nekaj dneh že v stanu, predložiti monarhu konkretne predloge.

Pristopite k »Slovenski Matki«.
Članarina 8 K, ustanovna 200 K

Iz slovanskega sveta.

»Jednota českých filologov« slavi sedaj svojo petdesetletnico. Ustanovila se je leta 1868. kot dijaško društvo pri takratni nemški univerzi; kumovali so ji moške kakor Gebauer, Kvičala itd. Spočetka je skrbela za strokovna predavanja in za strokovno knjižnico, a leta 1874. je začela izdajati »Listy filologické«, ki izhajajo še dandanes. Pozneje je izdala celo vrsto knjig filološko klasičnega in slavističnega značaja. Eden izmed najboljših njenih organizatorjev je bil nedavno umrl prof. Král.

V Šleziji se je začelo živahno češko življenje. Poleg dnevnika, ki izhaja v Moravski Ostravi, bo sedaj zopet izhajala »Moravsko - slezská revue« (Brno), a v Moravski Ostravi sami je izšel prvi splošni politični smotir: »Moravsko - slezský sborník«. Diskusija o Tešinu, ki si ga laste Čehi in Poljaki, se nadaljuje.

Nekdanja Masarykova stranka se je sedaj razdelila, en del je vstopil v meščansko »Državnopravno demokracijo«, drugi del pa v »Češko socialistično stranko« (Klofač). Ti drugi Masarykovci izdajajo tednik »Česka stráž«; v 6. številki piše znani A. Černý o prazniku bratstva češko - jugoslovanskega ter opisuje jugoslovansko gibanje pred vojno, ki so se ga udeleževali najboljši jugoslovanski ljudje »pod jasnim ozvezdjem nekdanjega ilirizma; neka hrvatska gospa mu je pravila, kako je v njenih otroških letih na njo delovala simbolična slika, na kateri sta si nad hrvatskim zrakom podajala roke Srb in Hrvat.

Neki češki zgodovinar predlaga v istem listu, naj bi se opustila v Pragi dosedanja označevanja ljudskih šol po okrajih in sploh lokalno (kakor n. pr. v Ljubljani: na Vrtači, na Ledini), ampak naj bi šole dobile imena zgodovinskih oseb, n. pr.: Dalimilova šola, Havličkova itd.

Slovaki so za vojne izgubili malone vse svoje neodvisno časopisje, zlasti za ljudstvo. Madžari so ga zatrli posebno iz strahu pred »počesjenjem«. Zelo se je razširilo med Slovaki dunajski češki »Videfský Denník«; prihajal je na Slovaško v več tisoč izvodih ter imel to ugodnost, da je mogel dospeti istočasno z budimpeštanskimi novinami. Zdaj ga Madžari ne pustijo več pod svojo »sveto« Štefanovo krono. Tem uspešneje širijo svoje madžaronske, a v slovaškem jeziku pisane časopise, n. pr. »Slovenske novine«, ki so se pred vojno tiskale kvečjemu v 5000 eksemplarih, zdaj pa menda v 30.000. Pač pa kupujejo Slovaki v zadnji dobi mnogo čeških knjig; nekatera slovaška uredništva honorirajo svoje sotrudnike s češkimi knjigami. Zanimivo je tudi to, da se je iz ruskega vjetništva izmed inteligence dosle malokdo vrnil; vsled tega je število narodnih delavcev majhno.

O lužniških Srbih v Nemčiji smo tekom vojne malokdaj kaj slišali. Njih Matica v Budišini je imela po Veliki noči svojo glavno skupščino. Poslanec Bart je v razpravi o narodnogospodarskih razmerah v Lužici kazal na nevarnost zakona, ki daje veleposelnikom predpravo, kupiti posestvo, ki je na prodaj; to je protisrbski razlastitveni zakon; ministrstvo bo stvar — preiskovalo! Dr. Herrman je na skupščini predlagal, naj se zahteva, da se srbsčina poučuje tudi na budišinskih realni, trgovski in poljedelski šoli; naglašal je, kako mu je znanje slovenskega jezika prav prišlo v sedanjih vojni. Predsednik je končno opomnil, da je treba srbsčino marljivo gojiti. »ker jo bomo v bodoče v javnem življenju še bolj potrebovali nego dosle«. Kakor se vidi, so se lužniški Srbi v Nemčiji na skupščini svoje Matice moško držali.

»Deutsche Balkanzeitung« (Sofija) priznava, da je bil dosle francoski vpliv (francoska kultura, francoski jezik) v Bolgariji velikanski, a pravi, da ta vpliv ni mogel roditi prave temeljnosti v mišljenju. Bolgarski je dosle manjkalo »deutsches Gedankenleben«. Morda bo sedaj bolje; zakaj dne 9. aprila so se začela predavanja na novi medicinski fakulteti v Sofiji in istega dne se je otvorila v oficirski kazini — »dunajska modna izložba«, ki so se je udeležile grofice Oberndorff, Podevils, baronica Rubida - Zichy, gospa Sefa Bei, avstro - ogrski poslanik grof Czerin itd. Občudovali so dunajsko modo, pa tudi kupovali; bluze so bile le zmerno izrezane, krila »reichlich« fußfrei, so daš der ziemlich hohe Schuh frei bleibt und man noch ganz gut die Farbe des Strumpfes studieren kann.« Radi vojnih razmer se štedi z blagom — »durch die Ausschnitte oben und die Kürze unten«. Vrh tega pa je v Sofijo prispejala še »zvezda biografov« Rita Sacheto z nemškimi impresarijem ter je zaplesala en večer tudi v prilog ženske gimnazije, a drugega dne je počastila ta zavod celo s svojim posetom. Učiteljski zbor se je javno ponasal, da je s tem »močno poglobil zvezo bolgarske inteligence s tujo umetnostjo.« Predavanja berlinskih in dunajskih profesorjev torej niso ostala brez uspehov. Srečna bolgarska mladež! ključje k temu »Narodni Listy«. Ta mladež pa mora tudi priti direktno na vir umnosti, namreč v Berlin. Za to poskrbi trgovec Mandelbaum, ki je ob enem bolgarski konzul na Nemškem; ustanavlja odbor za odjoko bolgarske mladež v Nemčiji; kralj Ferdinand je v ta namen dal že 50.000 levov.

V bolgarsko - turškem sporu govori »Deutsche Balkanzeitung« seveda v prilog Bolgarom, že zato, da bodo Bolgari zato tem mehkejši napram

Nemčiji v Dobruži. Turški časopis »Tanin« naznanja novo turško politiko; to bo politika panislamizma, seveda »v evropskem duhu«. »Balkanzeitung« pa Turke opozarja da je četverozeveza povsod bila zmagovita, samo na turški fronti ne, naj bi zato s svojimi teritorialnimi zahtevami Nemcev ne spravljali v slabo voljo!

Za bolgarskega poslanika v Ukrajini je imenovan prof. dr. Ivan Šišmanov. Novi poslanik se hoče brigati za bolgarsko »kolonijo« v Ukrajini, da se ne bi porusila. Filologi so Slovanom sreča ali nesreča; sredne skoro ni.

Politične vesti.

== Vsi! Mi vsi čutimo velikost dobe, v si hočemo, verujemo, čakamo. V si smo zadeti od napada, v si bi nesli težo poraza. Če je to tako, kako si naj razlagamo, da se mnogi, premnogi obnašajo, kakor da bi jim to dejstvo ne nalagalo nikake obveznosti? Stojte na strani, ne zganejo roke za skupno delo. Vprašajmo jih in povedali nam bodo: ta vidi pomankljivosti, oni napake, tretjemu so napoti osebe, četrti godrnja nad tem, da »že začenejo tako kakor pred vojsko«. Če pa vprašate dalje tega, ki vidi napake, kako jih zboljšati, tega, ki so mu napoti osebe, so li danes osebe več kakor stvar, in četrtega, zakaj se sam ne potrdi v to, da ne bi bilo zopet tako, kakor pred vojsko, skomigne z ramami. In vendar imamo danes vsi težko odgovornost: mi, ki delamo in zagrešujemo napake, vi, ki ne delate nič, ki puščate nas, delate napake. Vse pozitivne napake izhajajo vedno iz opuščanja. In tako ne moremo danes opustiti nikomur, če se postavlja na stran in opusti tudi en sam trenutek, ko bi bilo možno graditi od temelja, edini trenutek, ko bi bilo možno preroditi naše politično življenje. Nismo agitatorji ene stranke: Vsak naj gre tja, kamor ga kliče njegova vera; povsod je mogoče delati, povsod je možno bojevati. A delati in bojevati se morajo vsi! — (»Narodni Listy« dne 7. aprila 1918).

== Velik manifestacijski shod v Postojni. Prihodnjo nedeljo 5. maja ob pol 4. popoldne se vrši v prostorih hotela pri »Ogrski kroni« v Postojni velik manifestacijski shod, na katerega pridejo kot govorniki načelnik Jugoslovanskega kluba dr. Anton Korošec in poslanec dr. Lovro Pogačnik in dr. Vladimir Ravnihar. Shod bo veličastna manifestacija Notranjce za Jugoslavijo.

== Tabor na Bizelskem. Dne 12. majnika 1918 popoldne ob 3. uri se vrši na Bizelskem velik narodni tabor. Govorili bodo predsednik Jugoslovanskega kluba dr. Korošec, poslanec dr. Benkovič in hrvatski poslanec. Shod ob štajersko-hrvaški meji bo navdušena manifestacija Slovencev in Hrvatov za majniško deklaracijo in za samostojno in svobodno jugoslovansko državo.

== Ljubljana in Gradec ali ilustracija k poglavju o cenzuri proti slovenskemu in o cenzuri proti nemškemu časopisju. V današnjem »Grazer Volksblattu« čitamo sledeče poročilo: Protinemska demonstracija v Ljubljani. 24. aprila popoldne se je podalo približno 200 žensk in beguncev, predvsem z delavskih krogov, pred kranjsko deželno vlado. Deputacija množice je zahtevala od deželnega predsednika, da ji nakaže dovolj živil. Deželni predsednik je poskušal razburjeno množico pomiriti. Ljudje pa so se od deželne vlade podali v Zvezdo, kjer je prišlo pred deželnim dvorcem in stanovanjem poslanca dr. Šusteršiča do burnih demonstracij, tekom katerih je bilo razbitih več šip. Demonstrantom se je pridružilo močno število polodraslih elementov. Ne da bi jih policija ovirala, so demonstrantni šli pred nemški »Kazino« ter s kamenjem in palicami popolnoma razbili vse velike šipe na kazinskem poslopju, ki reprezentirajo danes vrednost 40.000 kron. Nato so korakali skozi Šelenburgovo in Prešernovo ulico na Glavni trg. Na poti so poškodovali več trgovin ter pobili pri kavarnah okna. V opoldanskih urah je bilo poklicano vojaštvo. Demonstracije in izgrebi pa so se še ves popoldne nadaljevali. Dogodila so se številna večja razdejavanja. Še le zvečer se je povrnil mir. Konstatiralo se je, da so se udeležili izgredivo tudi bolile oblečeni, polodrasli fantje, dečki in deklice s slovenskimi znaki, ki so prepevali narodne pesmi. Policija je z lepa, ki posvarila pred izgrebi ter odredila, da morajo biti privatne hiše zaprte ob 8. zvečer, gostilne in kavarne pa ob 9. — Nam so prepovedali vsako resnično poročevanje o demonstracijah in si menda sedaj zadovoljno manejo roke, da znajo graški listi pod pokroviteljstvom graškega cenzorja ljubljanske dogodka tako znamenito izrabiti. Nemška podlost je vedno enaka. Enak dopis kakor v »G. V.« je izšel tudi v drugih graških in dunajskih listih ter bo potem preko Berolina romal po Evropi. Dopis izvirja iz ljubljanskih kazinskih krogov.

== Čudna modrost. Danes dopoldne je prišel v naše uredništvo ljubljanski župan gosp. dr. Tavčar, s katerim smo se razgovarjali o infernalni kampanji, ki so jo priredili gotovi krogi po dunajskem in graškem časopisju proti našemu mestu, zlorablajoč burne dogodke zadnjih dni. Gosp. župan se je bridko pritožil nad modrostjo c. kr. oblasti, ki v Ljubljani zatirajo vsako resnično besedo o četrtkovih demonstracijah, zunaj pa puste, da se te demonstracije slikajo tako, kakor da bi se bila v Ljubljani pripravljala Nemcem prava Bartolomejeva noč. Najbolj nerazumljivo se zdi gosp. županu dejstvo, da je ljubljanska cenzura potlačila celo resolucije ljubljanskega občinskega sveta.

t. a. katerih edini namen je bil, ugotoviti resnico in pomirjevalno vplivati na prebivalstvo. Te resolucije so izrecno konstatirale, da demonstracije niso imele nobenega političnega značaja in so vsebovale apel na časopise, da naj piše pomirjevalno. V svoji čudni modrosti je ljubljanska cenzura omogočila, da so se razširile od izvestne strani potom nemškega časopisa v javnost najprej politične denunciacije proti slovenski Ljubljani, ne da bi bilo imelo slovenski časopisje priložnosti in možnosti s sliko dejanskega položaja že v naprej onemogočiti zlobne naklepe.

Dr. Lampe denunciral knezoškofa Jegliča. Glasilo S. L. S. »Slovenec« potrdjuje sedaj našo vest, da je kanonik dr. Lampe denunciral svojega lastnega škofa pri dunajski nuncijaturi. »Slovenec« pravi, da ne more več dvomiti, »da je pritožba msgr. dr. Lampe na nuncijaturu dejstvo« ter pristavlja: »Njene vsebine sicer ne poznamo, a to lahko z vso gotovostjo povemo, da bo msgr. Lampe temeljito pogorel. — Rimska kurija ni kranski deželni odbor«. — Najnovejša »Resnica« nobeno besedo ne omenja vesti o denunciaciji dr. Lampe proti knezoškofu dr. Jegliču. To molčanje je smatrati za potrdilo.

Shod duhovnikov - somišljenikov S. L. S. Prelat Kalan sklicuje v sporazumu s škofom za 29. t. m. zaupni sestanek duhovnikov - somišljenikov S. L. S. Kot predmeti razgovora se navajajo: 1. da se osvetli delovanje knezoškofa s cerkveno - pravnega stališča; 2. da se navzoči razgovore o volitvah v Katoliško tiskovno društvo (lastnik Katoliške tiskarne), katere se bodo to poretje izvršile; 3. da se pretrese nov organizacijski načrt S. L. S., v kolikor to zahteva duhovniki.

K ustanovitvi S. K. Z. Med tistimi, ki so podpisali znane resolucije, na podlagi katerih se je ustanovila »Slov. kat. zveza«, je bilo objavljeno tudi ime profesorja Vinc. Marinko. V tej zadevi je pisal profesor Marinko deželnemu glavarju dr. Šusteršiču, ki je sklical ustanovni sestanek in deželni dvorcu, sledeče pismo: Preblagorodni gospod deželni glavar! Z zadnje ga setanka v deželnem dvorcu dne 8. aprila sem odšel na vlak, preden je bilo zborovanje zaključeno. Ker je bilo med tistimi, ki so na tem sestanku sprejete resolucije podpisali, objavljeno tudi moje ime, sem vam dolžan, gospod deželni glavar, sporočiti, da jaz ne nameravam pristopiti k »Slov. kat. zvezi« in da bi vsled tega omenjenih resolucij tudi v tem slučaju ne bil podpisal, ko bi bil ostal navzoč do konca zborovanja. Jaz se čutim samo pristaša »Slovenske kmečke stranke« in kot takega bi me članstvo pri »Slov. kat. zvezi« v mojem delovanju samo oviralo. Jaz imam izključno le interese kmečke stranke pred očmi. Zato odklanjam udeležbo pri vsaki drugi politični organizaciji, v kateri bi kmečka stranka morala nujno igrati samo podrejeno ulogo, oziroma služiti ciljem, ki jih s stališča kmečke stranke ne bi mogel odobravati. Ko smo ustanovili »Slov. kmečko stranko«, sem mislil, da se bo dalo z doslednim delom iz nje napraviti tekmo časa dobro, res demokratsko agrarno stranko. Tega prepričanja sem tudi še danes. Taka stranka je v deželi potrebna. Je pa čisto izključeno, da bi se mogla razviti pod okriljem »Slov. kat. zveze«, ki ima tako izrazito kulturno-političen program, da bi pravi cilji kmečke stranke morali stopiti popolnoma v ozadje. »V sedanjih resnih časih je čisto samostojna kmečka stranka najneobhodnejše potrebna za kmečki stan in za naš narod, ki ga brez kmeta sploh ni!« Tako slove oklic, s katerim smo dne 22. novembra lanskega leta osnovali »Slov. kmečko stranko«. Te besede so bile izraz mojega političnega prepričanja. Za ta oklic sem tudi jaz glasoval. Ne vem, zakaj bi bil danes po preteku nekaj mesecev drugega mnenja. Prosim Vas, gospod deželni glavar, da to moje stališče upoštevate in Vas zagotovim, da varujoč svoje stališče ostanem Vašemu blagorodju udani Vinc. Marinko.

Vlada se informira o jugoslovanskem gibanju. Kakor smo izvedeli, so dobile orožniške postaje na Kranjskem in menda tudi v drugih naših deželah nalog, da pošiljajo deželni vladi natančno poročila o jugoslovanskem gibanju. Predvsem naj orožništvo poišče za osebe, ki to gibanje vodijo in naj preiskuje kako se podpisuje deklaracija. Orožništvo je svoj posel že pričelo izvrševati, poročila pa so večinoma povsem negativna in iz občin, kjer ga ni pametnega človeka, ki bi se ne bil že izrekel za deklaracijo, prihajajo uradna obvestila, da tam ni nobenih »agitatorjev«, da ni nobenega »jugoslovanskega gibanja« itd. Posebno srečni so tisti orožniki, ki morejo sporočiti, da se občine njihovega območja še niso izrekle za ujediničenje. Jasno je, kaj namerava vlada s takimi poročili doseči. Rekla bi rada, da so poizvedovanja dognala, da jugoslovanske gibanje med ljudstvom sploh ni in da je navdušenje za jugoslovansko državo le na papirju. Ako se hoče vlada na ta način samo sebe varati, slobodno ji. Utisa ne bo napravila s takimi »ugotovili« nikjer in zato bi bilo mnogo bolj pametno, da naroči orožnikom, naj poročajo čisto resnico. In orožniki iz vseh delov naše domovine bi bodo soglasno poročali: Jugoslovansko gibanje med ljudstvom postaja od dne do dne močnejše, vsak pošten Slovenec je danes že agitator za deklaracijo. In če bi iz takega kraja orožnik javil »jugoslovanske gibanje ni«, naj se glavna vlada obrne na Jugoslovanski klub, ki ji bo iz svojega arhiva rad postregel z dokumentarnim protidokazom: podpiši za deklaracijo. V ostalem čestitamo vladi k ideji, izročiti zbiranje informacij

c. kr. orožniškim postajam. Je pač res, da se nemška birokracija v naših deželah v vsaki stvari zateka k orožništvu kot zadnjemu viru svoje modrosti. To je sicer lepo izpričevalo za naše slovenske orožniške, toda glorijske gospodov okrajnih komisarijev, okrajnih glavarjev, deželnovladnih in namestniških svetnikov in deželnih šefov pa baš ne pomnožuje.

Stajerski deželni odbor proti jugoslovanskim načrtom raztrganja. Stajerski deželni odbor je v seji 26. aprila 1918 na predlog deželnega odbornika Stallnerja sklenil: Deželni odbor vojvodine Stajerske kot najvišje avtonomne oblasti za vso kronovino daje izraza svojemu prepričanju, da je v ustvaritvi jugoslovanske države, kakor jo zahteva državnopravna izjava jugoslovanskih poslancev od 30. maja 1917, treba videti resno nevarnost za nadaljni obstoj monarhije. Ker bi ustanovitev neodvisne jugoslovanske države imela za posledico tudi raztrganje kronovine Stajerske, se smatra deželni odbor dolžnega svarilo opozoriti na hude posledice, ki prete vsaj deželi v gospodarskem oziru, v narodnem oziru pa nemškemu prebivalstvu na Spodnjem Stajerskem. O tem sklepu so obvelili ministrskega predsednika in stajerskega namestnika.

Jugoslovanska agitacija v političnem okraju Velikovec. »Grazer Tagblatt« poroča: Iz političnega okraja Velikovec nam pišejo: Neverjetno je, s kakimi sredstvi se uganja agitacija za jugoslovansko državo in to pred očmi oblasti. Kmetom pripovedujejo, da bo jugoslovanska država kmečka država, v kateri pridejo kmetje do svojih pravic. Jugoslovanska kmečka država postane druga Ogrska in ne bo dajala Nemcem nikakih živil, ampak bo skrbelo le sama zase. Slovenci so kmečko ljudstvo. Nemci pa trgovsko in industrijsko ljudstvo, ki prvega izkorišča in tlačijo. V slovenski državi bodo komandirali kmetje in ne nemška gospoda iz Celovca in Beljaka. Celovčani in Beljčani naj samo stradajo. Jugoslovanska država bo segala po mnenju teh brezvestnih agitatorjev daleč čez Dravo, odtrgala bo ne samo politični okraj Velikovec od Koroške, ampak tudi celo Rožno dolino in mejna črta bo tekla severno od Drave do vrat Celovca in Vrbskega jezera. Vrbsko jezero bo milostno dovoljeno kot meja slovenske države. Interesantno je obnašanje in ternaionalne socialne demokracije glede tega vprašanja. Nemški socialni demokratje očitno simpatizirajo z ustanovitvijo jugoslovanske države. Brati je treba samo znano knjigo socialnega demokrata Rennerja, v kateri dela navdušeno propagando za ustanovitev slovenske zvezne države v Avstriji. Mi mislimo, da imamo Ogrsko kot zvezno državo dovolj, in vidimo, kako ni v tej zvezni državi za Avstrijo ničesar in da je meja zaprta, kakor proti kakim sovražnim deželam. Jugoslovanska država bo že skrbelo za to, da bo industrija alpskih deželah vsled zmanjšanega uvoza živil in vsled šikan na potu v Trst poginila. Kaj pravijo k temu početju naši dobro plačani nemški poslanci? Tu gre za najvažnejše vprašanje nemško - avstrijskega ljudstva, tu gre za bodočnost naših otrok in vnukov! Zadnji čas je, da zazvonimo z velikim zvonom in da damo signal za ogenj. Vsi morajo na krov!

V. Kühmann na Dunaju. Nemški državni tajnik za zunanje zadeve von Kühmann je dospel 26. aprila na poti v Bukarešto na Dunaj. Odpotoval je zvečer skupaj z zunanjim ministrom baronom Burianom v Bukarešto. Prej je imel še na nemškem veleposlaništvu konferenco z zunanjim ministrom. V spremstvu barona Buriana sta stotnik baron Mittag in legacijski svetnik grof Colloredo.

Izjava Vsenemcev. Pri graškem strankarskem razgovoru Vsenemcev dne 22. t. m., ki so se ga udeležili odpasanci z vseh strani, so sklenili nastopno izjavo: Različni dogodki zadnjih dni na torišču zunanje in notranje politike, ki jih zaradi cenzure ne moremo pojasniti z našega stališča, so nemškemu ljudstvu pač temeljito odprte oči. S polovičnimi sredstvi si nemški narod dandanes v Avstriji pač ne more zagotoviti bodočnosti. Rešitev morejo prinesiti samo veliki, čisti čini. Od nemških ljudskih zastopnikov tega ni pričakovati, ker se sedaj upirajo celo proti velikim ljudskim taborem, ki jim očitajo potvorenje ljudskih mnenj in ljudske volje. Stran s takimi zastopniki nemškega naroda! Edina rešitev nemškega naroda v zvozdni marki in najboljši pravilni odgovor na vse slovenske načrte raztrganja in pospešujoče jih hvlaadne odredbe je stvoritev takega zveznega razmera z nemško državo, ki trajno zagotovi obstanek nemštva vzhodne marke. Za to naj se nemški narod v Avstriji zaveže in bori. Temu delu bodo Vsenemci v Avstriji kakor doslej tako tudi še z naprej posvečali vse sile in se borili proti vsemu, kar se temu delovanju postavi na pot.

Strah pred katastrofalno politiko je pričel navdajati Nemce. Razni nemški listi že pridno tolmačijo proti državi naperjene resolucije in sklepe nemških korporacij kot izraze ogorčenja, pri katerih gre za »zamenjavo pojmov«, češ te izjave niso naperjene proti državi, temveč le proti vladi, kajti »Nemci se še vedno niso odrekli upanju, da jim bo avstrijska država vendarle tudi še v bodoče nudila udobno domovje...« Istočasno grozijo nemški listi z ekscesi, ki jih imenujejo »obnovitev Badenijevih dni«, ako ne bo vlada popolnoma potolčila Slovencev ter pritisnila tudi Čehe k tlom.

O bodočnosti Trsta čitamo po raznih nemških listih dolge razprave. Govore o trgovskih interesih, ki vežejo državo na tržaško pristanišče, in navetujejo najboljše poplave v pristanišču in najkrajše zveze z Dunajem. V zaledju Trsta, v planinskih deželah, treba izkoristiti vodne sile, da se morejo oživitviti industrijska podjetja, ki morajo uživati posebno varstvo in prednost, kakor se morajo dati izredne prevozne olajšave vsemu prometu s severa, zlasti z Dunaja. Vse to je v državnem interesu, po naše razloženo, kar prav tolmači nemška stremeljenja, vse to naj se vsrtari za Nemce, ki si hočejo priboriti ob Adriji krajno bodočnost v našo škodo. Nemške razprave o bodočnosti Trsta nam stavijo živo pred oči, kako potreben je Trst na širino bodočnosti.

Stavka čeških dijakov 1. majnika. Iz Prage 26. aprila: Zveza čeških dijakov namerava splošno stavko dijakov 1. majnika, da se manifestira solidarnost z delavci. Dopoldne bo šod, ki bo zahteval med drugim ustanovitev ljudskega vseničiljskega.

Za »Deutschböhmen« bo skrbel Nemčija? Med poslanci nemških okrajev na Češkem se je pričela akcija, da bi se dobila za nemško prebivalstvo živila iz Nemčije. To so naznanili tudi na Dunaj. Odgovorni faktori so v veliki nepriliki, kaj bo, ako Berlin usliši glas Nemcev iz Češke.

List, ki ni za javnost. »Venkov« poroča, da izhaja na Dunaju list, ki ne prihaja v javnost. Eksemplari so rezervirani za visoko plemstvo in finančne kroge. Pri listu sodelujejo člani gospodke zbornice, svrhu lista je razložil grof Thun - Salm. Prva številka je priobčila pojasnila k Czerniovemu govoru in izjavo, katero je hotel dati v delegacijah. List se imenuje »Politischer Salon«.

Milijarde. V ogrskem finančnem odseku, ki je imel sejo te dni, je rekel minister Popovics, da je sedaj v prometu 203 milijard bankovcev. Pred nekaj meseci jih je bilo 185 milijard.

Vesti o velikih nemirih na Hrvaškem. Iz Budimpešte, 26. aprila. (K. urad.) Glede na vesti o velikopoteznih demonstracijah in nemirih v Zagrebu in na Hrvaškem smo pooblaščen s kompetentne strani, da izjavimo, da so te vesti izmišljene brez vsake podlage. Ugotoviti moremo, da vlada v Hrvaški in Slavoniji popoln mir in red.

Iz italijanskega parlamenta. — Zaupnica kabinetu. Curih, 26. aprila. (Kor. urad.) Italijanski parlament je sprejel zakonski načrt, zadevajoč podaljšanje legislativne periode, z 247 glasovi proti 69. Pri razgovoru o aretaciji uradnikov municijanskega ministrstva je potrebo nove ureditve tega ministrstva je prišlo do glasovanja, ko je ministrski predsednik v nasprotju s predlogi, ki so grozili, da iz stvarnih ali časovnih vzrokov spravijo kabinet v neuprten položaj, vztrajal na svojem stališču. Prvič je dobil kabinet 192 glasov proti 105, drugič 235 proti 70.

Dimitrij Rizov t. Dne 23. t. m. je umrl nenadoma v Berlinu tamkajšnji bolgarski poslanik Dimitrij Rizov. Nemško časopisje mu posveča prisrčne nekrologe ter ga slavi kot enega najiskrenjših pristašev nemško - bolgarske zveze. Dimitrij Rizov je bil ob izbruhu vojne bolgarski poslanik v Rimu. Oktobra 1915. je bil prestavljen v Berlin ter je od prvega dne z vso silo deloval na to, da se Bolgarija pridruži centralnim državam. Kot rojen Macedonec z bolgarsko vzgojo je bil Rizov od nekdaj oster nasprotnik Srbije in pristaš protiruskega kurza v Bolgariji. V svojih mladih letih je bil Rizov žurnalst in je tudi poznal do svoje smrti rad prišel za pero, da brani svoja politične

nazore. V Berlinu je bil stalen sodrnik velikih nemških listov. Pred nekaj meseci je napisal Rizov knjigo o bolgarskih aspiracijah. Razvijal je tam nazore, ki so se zdeli sofijskim aneksionistom prezerni, vsled česar se je govorilo, da bo odpoklican. Prihodnje dni bi bil moral Rizov odditi v Moskvo, da tam kaj vzpostavi diplomatske odnose med Rusijo in Bolgarijo. Prehitela ga je smrt. Umrl je zadet od kapi.

Hindenburg obljublja mir. »Nieuwe Rotterdam. Courant« poroča, da je fim Hindenburg v nekem razgovoru z nemškimi socialnimi demokrati izjavil, da se bo ofenziva na zapadu prav gotovo posrečila. Stala bo Nemčijo 400.000 ljudi, toda v avgustu bo sklenjen mir.

Kulturna idila iz Nemčije. Berlinski »Vorwärts« poroča o slučaju graščaka Viliama v. Oertzen v Roggowu na Meklenburškem, ki ga je porotno sodišče Neubukow zaradi erdgega ravnanja z nekim koscem obsodilo na mesec dni zapora. Plemeniti gospod je na koscu W., zaposlenem na njegovih graščini, zaradi malenkostne tatvine žita, izvršil telesno eksekucijo, ki spominja na srednjeveške razmere ob času tlačanstva. Gospod v. Oertzen je dal koscu na razpolago ali kazensko ovadbo ali telesno kazeno. Ko se je kosce odločil za poslednje, ga je peljal v graščinski park, mu ukazal se tam do nagega sleči in mu je roke z jermenom privezal na drevo. Nato je pričel pretepati nesrečnika z jahalnimi bičem. Ker je mož vsled bolečin začel skakati okoli drevesa, ga je še z drugim jermenom močno prevezal. Vsega skupaj ga je udaril okoli petdesetkrat. Tako pretepeni kosce več dni ni bil sposoben za delo, vendar pa ga je v. Oertzen prisilil, da je šel takoj zopet na delo. Porotniki v Roggowu so smatrali, da je za tako malenkost mesec dni zapora več nego dovolj. Državni pravdnik pa se je pritožil in sodišče v Rostocku je stvar smatralo za bolj resno in je kazeno zvišalo na dva meseca zapora, posebno povdarjaje, da je bil dogodek onečastjujoč in da obtoženec ni delal v razburjenosti, nego s polnim mirom in prevdrom.

Dogovor med Nemčijo in Švico. Bern, 25. aprila. Neko uradno poročilo pravi: Razprave med švicarsko in nemško vlado glede vprašanja prostega prevoza za švicarske ladje z žitom, so končane. Neko najnovejšo poročilo pravi, da je bil dogovor včeraj v Berlinu podpisan.

Bodoči litevski vojvoda. Druždane, 26. aprila. Z merodajnega mesta se poroča, da se vrše sedaj pogajanja med državno vlado in saksonsko vlado glede ureditve litevskega vprašanja. Če se Litevski prikopli Saksonski, pride z gotovostjo v pošte princ Friderik Kristijan Saksonski kot vojvoda litevski.

Ustavljen zadnji nemški list v Ameriki. »Daily Mail« poroča iz New Yorka, da je bil končno ustanavljen zadnji Hearstov list »Deutsches Journal« in sicer iz razloga, ker je zavladala povsodi velikanska mrznja do Nemcev. Mnogo mest je že pred nekaj časi prepovedalo prodajo nemških listov. Nemško časopisje v Ameriki je bilo jako razvito in v New Yorku, Chicagu in drugod so izhajali odlični nemški dnevniki.

Z Goriškega.

(Od našega dopisnika.)

Granatni grobovi. Blagodejni vpliv cesarjevega obiska naše dežele se kaže. V vsaki zadevi se je obrnilo nekoliko na bolje. Celotna municija se je začela odstranjevati tuptam. Ljudstvo je zelo hvaležno, žalibog mu pa kvari zadovoljstvo in veselje način čiščenja naše zemlje, oziroma odstranjevanja granat po nekaterih krajih. Oddelki, ki imajo nalogo odstranjevanja nevarne granate, si znajo tuptam delo zelo olajšati. Kjer dobe granate, pa bodi ta tako velika, kakor tele in nevarna, kakor zbesneli bik, zgrebejo jo, položijo v vodo, privedejo jo, se nekaj v bližini nabranih ročnih sest, zgrebejo vse skupaj in postavijo na tak grob — križ, češ, mi poznamo to ljudstvo ono bo spoštovalo grob neznanega vojaka in vsaka nevarnost je izključena. Glavica, ki je izumila to najnovejšo metodo odstranjevanja granat, je morala biti zelo brihtna in se ni motila v svojih zaključkih. Zgode se pa lahko možnosti, katerih ni vpošteval dotični izumitelj. Kmet gre mimo groba. Odkrije se. Zvenica poklekne in zmoli očenaš za dušo padlega junaka, saj leži njen sin mogoče v enakem grobu tam gori v strašnih Karpatih. Dovedni mrliči, granata, se pa smeje v grob, saj je bila živa pokopana, smeje se in lahko počni od — smeja, in nesreča je tu. Zlostna mati s Češkega išče grob svojega sina ob fronti. Prehodila je vsa grobišča, prebrala vsa imena, zaman. Ustavi se pri samotnem križu. Kraj odgovarja popisu g. stotnika in preč g. kurata. Kraj je kraju enak ob fronti. V bližini posekano drevo, porušene hiše. Tu torej leži njen sinko! Naime delavce da spravijo mrliča na Češko, v zemljo domačo, delavci odkopavajo, in nesreča je zopet tu. Križ je izginil. Zlobna roka, mogoče pomajkanje kuriva ga je odstranila. Posestnik pride in začne orati. Plug zadene ob granato, in nesreča je zopet tu. Taka metoda je za ljudstvo mogoče še bolj nevarna, kakor pa če bi ostala granata na površini. V tem slučaju se je bi vsakdo izogibal. In ali ni v naši deželi že dovolj pokopanih, dovolj pravih, pristnih grobov? Ali naj dobimo zdaj še nadomestila, surrogate za grobove? Na lastne oči se prepričati lahko, če se pelješ z Volčedraga v Gorico, če hodiš po Krasi, kjer se je izpremenila skoraj vsaka rodovitna dolnina v vojaško pokopališče, koliko grobov je v naši deželi. V grobovih spe junaki 11. ofenziv, junaki naših in sovražnih armad. Ali jih ni še dovolj? Ali naj se voja njihovo število še s namišljenimi gro-

bovi? Kam pa pridemo, če zvedo še drugi oddelki za tako metodo? Potem bo sploh povsod grob se pri grobu vrstil, kajti nepokopane (!) municije je nepregledna množina. Proti takemu načinu odstranjevanja granat protestujemo odločno! Granate naj se ne pokopavajo, granate naj se odstranijo, vzame naj se jim strupeno želo, izpraznejo naj se Merodajne faktorije pa opozarjamo na to in jih prosimo, naj se ta metoda takoj odpravi! V tem oziru bi imel tudi minister za uk in bogočastje svoje besede, saj vendar ne gre, postavljati križe granatam, tem največjim sovražnikom vesoljnega človeštva in vsake kulture. Da granate tulijo, nam je znano, da sedaj pa še granatni grobovi tulijo, tega ne maramo!

Zadnji dež, ki je trajal nad tritredne v Gorici, je dober premočil vse zidove. Iz nad ulico molečega dela strehe pada opeka, kamenje na ulico, vsled česar je v tem času zelo nevarno hoditi po trotuarjih. Če se človek že ne boji za svojo glavo, se mora bati vsaj za svoj denar, za katerega dobi dandanes težje nadomestilo, kakor pa za glavo.

V goriškem mestu je sedaj kakih 3300 civilnih oseb.

Nemci imajo velik apetit po goriških hišah. Naj so tudi poškodovane, oni vkljub temu ponujajo zanje izredno velike svote. Vsaka hiša bi jim prišla prav. Vidi se, da stoji za kupci velikanski kapital. Posestniki, bodite pametni, ne prodajajte svojih hiš! Pride čas, ko se bodo hiše popravile, v boste imeli hišo in volilno pravico! Nemci naj le ohranijo svoje bankovce zase! Mogoče pa tiči v tem nemškem namenu prvi dar našega brata, Berlin, ki ga poklanja goriškemu mestu! Nadzupan berlinskega mesta, dr. Wermuth, ima sicer simpatično ime, toda naše simpatije se morajo ravnati po delih in ne po imenih.

Osebe, ki vedo za ročne granate in za municijo, naj naznanijo to takoj na goriškem magistratu in sicer na statistično - anagrafičnem uradu, ker ostane oddelki, ki se bavi z nabiranjem, razstreljevanjem in odpravo ročnih granat le še malo časa v mestu.

Goriški dečki, ki so izgubili v vojni svojega očeta in se nahajajo v slabih razmerah, naj se javijo na anagrafičnem oddelku goriškega magistrata.

Dopis iz Celja.

(Od našega poročevalca.)

Celje, 26. aprila 1918.

Glavar Müller. Kakor ste že itak poročali, pojde glavar baron Müller v pokoj. Mi Slovenci gotovo nimamo povoda, se odevati bogve kako v žalno obleko. Ne rečemo, da je baron Müller bil krivice napram nam Slovincem, osebno nam je morda bil celo naklonjen. Toda kot uradnik je moral zveč ne plesati tako, kakor so mu pisali v Gradcu in pa na celjskem magistratu. Ne da bi bil delal iz ljubezni do celjskih magistratovcev: nasprotno vemo prav dobro, da je bil smrtni sovražnik magistratne klike in ona njemu, in da je marsikaj ukrenil po volji magistrata, le, ker se je bal njega infernalne slobe, s katero ga je ta klika i v časopisju i v vlogah na namestnjiku polivala z gnojnic, pravice v takem obsegu, kakor jo hočemo in kakor jo kot narod potrebujemo, torej mi Slovenci tudi pod njegovo vlado nismo imeli. Pozabili še tudi nismo, kako je Müller pripuščal, da so niemu podrejeni uradniki ob priključitvi krivice in sovražne ukrepe. Vkljub vsemu pa: o tem smo trdno prepričani, da v današnjih političnih razmerah za nas boljšega naslednika ne dobimo, dasi je samoočebni razumljivo, da stojimo danes kakor pred desetletji na stališču, da spada v okraj, ki je po 99% slovenski, kot glavar edino uradnik slovenskega rodu in mišljenja. Gotovo je, da je moral baron Müller predvsem zato v pokoj, ker ga slovenozerec Clary črti, kakor ga črtijo Jabornezgi in Ambroschitz.

Čudna pravica! Graški »verband«, ki ima izključno pravico razdeljevati žveplo v vinogradniške svrhe, je dal ptuškemu okrajnemu zastopu na razpolago 500 kg žvepla, ptuškemu magistratu pa 1000 kg, torej ptuškemu meščanom dvakrat toliko ko našim kmetom. Zanimivo je pri cel stvari še najbolj to, da je ptujski župan Ornič obenem načelnik okrajnega zastopa ter je kot tak zopet enkrat v odlični meri pokazal svojo veliko ljubezen do slovenskih kmetov. Tu ni treba več besed — dejstvo pove dovolj!

Odpravljena krivica. Vendar se je enkrat naša šolska oblast odločila za to, kar je naše stajersko učiteljstvo že leta sem zahtevalo: odpravljen je III. plačilni razred in vse šole, ki so bile do zdaj v tem razredu, so pomaknane v II. plačilni razred. Da so bili v tej zadevi prizadeji skoro izključno slovenski učitelji, je naše časopisje svoj čas s številskimi dokazali, zakaj šole v nemškem delu dežele so že poprej bile menda skoro vse v II. plačilnem razredu.

Linhart zopet vabi na Dunaj! Orniču in njegovemu kompanjo — v politični trgovini zadnja blaznaja z romanjem na Dunaj ne da spati. Sedaj čujemo, da Linhart zopet razpošilja županom nemških okrajev občin vabila za romanje na Dunaj. Toda poprej še hoče Linhart sestaviti spomenico, v kateri bo dokazal: 1. da Nemci in nemškutarji na Slov. Stajerskem plačujejo več davka nego Slovenci, 2. da so podpisali več vojnega posojila. Ljubi Linhart, predno boš to dokazal, bo vojne konec, in zopet boš svoje prijatelje — nemškutarske župane — obogatil za eno blaznajo.

Iz šolske službe. Za nadučitelja pri Sv. Jurju ob Ščavnici je imenovan g. Ludvik Ivančič, za nadučitelja šola v Slovenskem Gradcu Jakob

nadzornik g. Al. Scheckel. Za učitelje so imenovani: v Artičah Jozef Vutkovič, v Ljubnem Al. Vizjak, v Smarternu na Poh. Ožbalt Mejak, pri Sv. Andražu v Leskovcu Jernej Paulič, v St. Vidu pri Ptujih Fr. Hajnšek, pri Sv. Marku niže Ptuja Jozef Puhar, v Dolu Adolf Jesih, pri Sv. Tomažu pri Ormožu Ludvik Belšak, v Majšperku Sigmund Kerber. — Razpisano je učiteljsko mesto na trirazrednici pri Sv. Roku ob Sotli.

Shod pri Sv. Emi, ki ga je celjsko glavarstvo prepovedalo, se je — ker je prišla ogromna množica ljudstva — vršil po § 2. Ker ljudstvo ni imelo prostora v zborovalni sobi, je ostal večji del množice izven nje. Dva župana pripravi sta se pritepla na shod in hotela delati zadržbo, pa sta sčrčala ven.

Lepa shoda sta se vršila dne 21. t. m. pri Sv. Urbanu (200 ljudi) in pri Sv. Bolfenku (500 ljudi) v Slov. Gor. Ljudstvo se je na obeh shodih navdušeno izreklo za jugoslovansko deklaracijo.

Čitalnica v Gornjem gradu je 1. t. m. aprila priredila veselico, na kateri se je dobro predstavljala igra »Moč uniformec«. Obakrat je bil zelo povoljen obisk, tako da se je poslalo za uboge Slovenske slepce v Dohenheim v Gradec 100 K, za katere se je slepec Peter Jamnik pisмено zahvalil. Nad 100 K pa se porabi za nakup knjig javne knjižnice. Hvala vsem poštovnim igralcem in igralkam, ki so pripomogli k tem lepim občetrinim podporam. Veselo znamenje je tudi, da so veselici posetili Ljubenci, Rečičani, Mozirjani, Nazarčani, Bočani itd. Med nami vladati prava jugoslovanska vzajemnost.

Najden utopljeneč. Pri Moškancih je Drava vrgla na breg truplo g. Ivana Grubiča, bivšega trgovskega pomočnika v trgovini Gorjanci - Leskovšek v Celju, ki je kot vojak v Mariboru že pred meseci ponesrečil in v Dravi utonil. Pogreb se je vršil dne 24. t. m. v Moškancih.

Poročil se je dne 8. t. m. gosp. Edvard Starovski, gostilničar in mesar v Podčetrniku, z Rozalijo Lipnik od Sv. Katarine pri Rog. Slatini. Mnogo sreče!

Umrli je 16. t. m. v Kapelah pri Brežicah posestnik Franc Kovačič na pljučnici.

Mariborsko pismo.

(Od našega dopisnika.)

V Mariboru 25. aprila.

Kdo preživlja naše Nemce? »Marburger Zeitung« si je dovolila nesramno trditve, da dobivajo mariborski Nemci svoja živila samo v nemških krajih dežele okoli Spielfelda in Lipnice. Ta trditve je popolnoma izmišljena in lažljiva. Ta teden smo posebno pazno opazovali, kam gre tok Nemcev, ki kupuje živež po deželi. Z jutranjim ptujkim vlakom ob 7. uri 40 minut in s poštnim tržaškim vlakom ob 8. uri 12 minut jutraj, nadalje s ptujkim popoldanskim vlakom ob 1. uri 40 minut, smo opazili dan na dan odhajati množice, katerih vsaka je štela najmanj do 400 ljudi, moških, žensk in otrok, vsak z nahrbtnikom... Te množice so izstopale vse ali v Račjem, ali v Cirkovcah pri Pragerskem, torej v čisto slovenskih občinah. In vračale so se vse s polnimi nahrbtniki — slovenske kruha. Pazili smo tudi na to, ali bi videli med temi množicami tudi slovenske ljudi. Našli smo jih zelo malo, nikdar več kot 30. Dne 24. t. m. pa je bil vlak, ki prihaja iz Ptuja v Maribor ob 12. uri 40 minut opoldne nabito poln. Lahko rečemo, da je bilo v njem 600 do 700 ljudi, od teh komaj kakih 50 takih, ki se niso vračali od nakupovanja živeža po slovenskih občinah.

Vprašanje nasaditve tobaka. Stara želja je bila, da se dovoli znaj po deželi saditev tobaka. Konec je vladal v to privolila. Kdor pa misli, da bo iz tega nastala tudi osebna ugodnost za posameznega sadilca n. pr. tako, da si bo mogel priskrbiti kaj zalogo za lastno uporabo, ta se zelo moti. Vlada zahteva, da se ves tobak pridelal brez najmanjšega odteznitve, izroči tobačnemu orarju. Za vsako rastlinico, ki bi manjkala, bo zahteval erar odškodnino in posestnik, ki bi mu kaj zmanjkalo (ozir. bilo kaj pokradeno) bo moral biti vesel, če bo odletel za enkrat le s kakšno manjšo kaznijo. Erar bo stavlil vsakega posameznika na osebni odgovor in stoji kratkoročno na stališču, da mu nič mar, če se komu res kaj pokrade, kajti na ta način bi se lahko vsakdo izgovarjal, če bi si na tihem kaj prisvojil od tobaka, ki ga je pridelal na svoji zemlji. Prvotno izražena bojazn, da bi se pri nas preveč tobaka nasadilo in s tem poljedelstvo zanemarilo, postaja torej skoro popolnoma neupravičena. Kajti vsakdo si bo premislil pridelovati nekaj, za kar ima pač zelo veliko odgovornost toda, razun denarne odškodnine, ki pa tudi ni bog znaj kako ugodna, skoro nič haka.

Pirkmajerjeva brošura o povzdigu prideljevanja žita. V poročilu o zborovanju poslovalnice slovenskih štajarskih poslancev z dne 4. aprila t. l. smo tudi povedali, da izda vodja ptujkega okrajnega prehranjevalnega urada brošuro, v kateri namerava razvijati svoje nazore o povzdigu prideljevanja žita. Pirkmajerjeva brošura je že dni izšla. Obsega 40 strani in je zelo — idealna. Da bi se pa deli sleherni našti javnosti, o tem pač

upravičeno dvomimo. Pirkmajer n. pr. hoče, da bi se vse one posestnike od vojakov odslavilo, ki bi pridelali gotovo mnogo žita in isto sami oddali. Ti ljudje naj bi bili prosti vseh davkov in davcev, smatralo naj bi se jih tudi v javnemobnin. življenju kot posebne vzore, imeli bi na razne posele poseben vpliv, ob sklepu miru naj bi prišli do posebne veljave. V vsaki občini naj bi se nastanil nekaj evidenčni urad, ki bi imel edino to opravilo, da ima v evidenci vse tiste, ki so malomarni. Prve naj bi pripravljali, druge pa ovajali oblasti, itd. itd. Kakor rečeno: vse prav lepo, prav idealno, ampak neizvedljivo.

Nemška boina družstva so prav pridno na delu. Priredila so že več zabavnih večerov, sestankov, majniških koncertov i. dr. ter spravila na ta način v svoje blaginje do 3000 K. V kratkem pričnemo prirediti obsežnejše veselice in večere. Tudi pri nas bi dobro bilo, zopet se česa domisliti. Imeli smo januarja in februarja par večerov, od takrat pa zopet vse nekako počiva. Naša slovenska šola potrebuje gmotnih sredstev in rabila jih bo nepestrano tudi v pozneje. Za to bilo prav umestno, zopet poskrbeti za par virov. Seveda smo za enkrat še nekoliko utesnjeni: toda dobra volja bi tudi temu pomagala. Sicer je pa že itak maj tik na pragu.

Vesti iz primorskih dežel.

Voja ožlikovanja. Prvi strojnik Alojzij Gruzovin in strojnik Peter Lutman oba iz Gorice, Josip Silič iz St. Andreja, Andrej Mozetič iz Solkana, Valentin Mikluš iz Pevme in Anton Pižot iz Batul so odlikovani z bronasto hrabrostno svetinjo in priznanje vrliga obnašanja pred sovražnikom.

Odlikovanje. Dvorni svetnik dr. Anton Mahkovec tržaškega policijskega ravnatelstva je dobil komturni križ Fran Josipovega reda z vojno dekoracijo.

Iz primorske sodne službe. Za okrajne sodnike na svojih službenih mestih so imenovani sodniki: dr. Peter Riosa v Poreču, dr. Mate Oršič na Krku, Fran Postel v Pazinju, dr. Nazarij de Mori v Pazinu, Miroslav Kosič v Gorici, dr. H. Petech v Trstu, dr. Fran Volarič v Buzetu, dr. Valentin Pascoli v Trzinu, Anton Buzolič v Pulju, dr. Anton Jančič v Trstu, Ernest Peručič v Pazinu, dr. Jurij Danese v Bujah in dr. Karel Braunizer v Trstu.

Deželni svet za gospodarsko obnovo poknežene grofije Gorjske - Gradščanske bo imel svojo družo sejo v ponedeljek 29. t. m. v Gorici, v poslopju avstro - ogrske banke, ki je dobro ohranjeno. Prva seja je bila 18. februarja v Trstu. »Narod« je prinesel o tej seji obširnejše poročilo, zlasti zanimivo resolucijo »Osnovnega odbora«, ki jo je prečital v imenu vseh slov. članov poslanec Fon. Ta resolucija je ugotovila temeljne naše zahteve, ki glasje: obnova se mora izvesti v prvi vrsti z domačimi močmi, domačim materialom in domačim kapitalom. Obe ekselenci na predsedniškem mestu sta svedčano spreteli to vodilno načelo. Zanimivo bi bilo torej zai izvesti, v koliko se je to načelo doslej uvaževalo! Imamo veliko domačih inženirjev in geometrov, stavebnih in zidarških mojstrov! Koliko je bilo od vseh teh že angažovanih... in koliko tujeve je že po uradih v Gorici in pri ekspoziturah! Dalje: koliko v resoluciji omenjenih podjetij je že v obratu, koliko gospodarjev je oproščenih vojaške službe! Še boljše: Koliko tujeveve je morda že oproščenih, da... obnavljajo Gorjsko! Naloga slov. članov deželnega sveta bodi, da vse tako delo pazno kontrolujejo! Deželni svet ne sme biti samo za dekoracijo gotovim krogom, najmanj pa to, da bi hodil od časa do časa poslušat večali manj dobra poročila raznih g. načelnikov posamičnih sekcij... Tu bo potrebno skrbno nadzorstvo, resna in stvarna kritika, morda tudi odločni nastopi! V ta namen naj se slov. člani organizirujejo v neko skupino, ki bo imela svoje vodstvo in si bo delo delila. Veliki so časi, ki Gorjsko še čakajo, zelo je potrebno smotreno delo vseh mož, ki so poklicani in sposobni, da vodijo narod k boljši sreči.

»Osnovni odbor za vrnitev beguncev in obnovo Primorja«, oddelek za tujski promet, na Dunaju I. Bankgasse 2 je pred nekaj časom povabil hotelirje in take gostilničarje, ki so se večidel pečali s tujskim prometom, naj nam naznajo svoje namene. Nato se jih je oglasilo prav veliko število, ki pa ne bodo mogli priti vsi v pošto. — Med časom je »Osnovni odbor« to vprašanje temeljito preučeval in tudi že na podlagi dobljenih informacij storil prve korake na merodajnih restih, ki so imeli deloma že povsem zadovoljiv uspeh. Odbor si je zagotovil na Dunaju sodelovanje pri znanih odličnih strokovnjakih na polju tujkega prometa in je stopil že v dotiko s kraljevim zaupniki na Gorjskem, ki poidejo našim interesom na roke pri sestavljanju potrebnih vlog in programa. Ker je to naše delo težavno in potrebuje dosti premisleka, naj naši interesenti še nekaj tednov počakajo, da dobijo potem obljubljeno iim podučno okrožnico, ki bo obsegala vse, kar je potreba za novo dobo, ki obeta tujskemu prometu na Gorjskem zelo ugoden razvoj in domačemu ljudstvu zaslužka. Ker pride brez dvoma po vojski največji naval v Soško dolino čez Kranjsko, posebno čez Gorenjsko, porodila se je sama po sebi misel, ali ne bi bilo umestno sklicati po binških shod gorjskih in gorenjskih hotelirjev in gostilničarjev na Bled ali v Bohinjsko Bistrico, kamor bi prišli tudi odposlanci našega prometnega odbora. Interesi so skupni in na Kranjskem imajo vzorno organizacijo, ki gre od uspeha do uspeha. Skupno posvetovanje bi torej zamoglo biti strokovno dalekosežne važnosti. V tem oziru pričakujemo naš odbor mnenja naših hotelirjev in gostilničarjev na Tolminskem, ki naj se naslovijo: »Fremdenverkehrs-Abteilung des Zentralausschusses für die Reparierung der Flüchtlinge und den Wiederaufbau des Küstenlandes« Wien I. Bankgasse 2, in najbolj umestno bi bilo, da potem naprosimo predsednika parlamentarnega prometnega odbora zborniškega podpredsednika g.

Josipa viteza Pogačnika in predsednika našega odbora g. državnega poslanca Fona, da ta shod skliče, od katerega pričakujemo najboljši uspeh.

Poročil se je v Kobaridu dne 27. t. m. Ivan Dergas, knjigovodja sedaj rezervni računski podčastnik pri c. in kr. pešpolku št. 47, z gđ. Kristino Volarič, posestnikovo in gostilničarsko hčerko iz Starega sela pri Kobaridu. Obilo sreče!

Sodna razprava radi železniške nesreče pri Devinu 15. oktobra 1915. V četrtki se je vršila v Trstu razprava proti asistentu južne železnice Levu Deklevi iz Vremskega Britofa, ki je bil obtožen, da je povzročil trčenje dveh vlakov blizu Devina, ker je bil dal prepozno potrebno službeno obvestilo. Železniški izvedenec je izpovedal, da bi se bila katastrofa zgodila tudi, ako bi bil Dekleva aviziral postajo v Bivju par minut poprej. Sodni dvor je Dekleva oprustil obtožbe.

Za gorjske begunce v Trstu, ki so živeli državno podporo v gotovini in so se tam nastanili že pred 1. novembrom lanskega leta, je dovolilo notranje ministrstvo enkratno podelitev obleke. Zglasiti se imajo od 29. aprila do 11. maja t. l.

Tržaška ladijedelnica je imela po njeni sedbi vsled vojne 13 milijonov škode. Vrše se med družbo in vlado pogajanja za primerno odškodnino oziroma podporo.

Plovna družba »Dalmatia« je dobila pred vojno vladne podpore na leto milijon kron, med vojno polovico. Sedaj se poteguje pri vladi za prvotno podporo.

Prenevedano potovanje na Hrvaško radi kupovanja hrane. Hrvatska vlada je naznanila dalmatinskemu namestniku, da dalmatinsko prebivalstvo prihaja v velikih masah in po Slavoniji in Sremu kupuje hrano za oduševne cene in potem vtihoaplja blago preko Bosne. Ker se s tem ogrožava tamkajšnja aprovizacija, se prepoveduje potovanje v svrhu nabave živeža.

Maksimalne cene na Reki so: za krompir 80 v, česen 4 K 50 v, luk 4 K, ščinca 3 K, redkvice 3 v komad, radič 2 K 20 v, zelje kisto 3 K 20 v, repa 2 K 40 v, isica komad 70 v, goveje meso: sprednji deli 15, 18 in 20 K kg. Zadnji del s priklopo 20 K. Brez priklopa se ne sme prodajati, ali večja ne sme biti nego 20 odstotkov.

Kdo ve kaj? Kdo izmed vračajočih se iz Rusije bi vedel kaj povedati o Alojziju Kesničju iz Gabrovica pri Komnu na Krasku, ki se je nahajal pri 97. p. 12. stotn. Nobenega glasu ni o njem, ne da je živ ali mrtev ali da je prišel v vietnjo. Ako bi kdo kaj vedel, naj sporoči njegovi materi na naslov: Barbara Kesnič, Gabrovica št. 53, pošta Komen. Primorje.

Kdo ve kaj? Cecilija Makuc iz Kronberga št. 17, občina Solkan, okraj Gorica, išče svojega moža Jožeta Makuc. Bil je na laški fronti: Arb. Komp. III. Zug. Feldpost 145. Od božiča 1917 ne ve ničesar o njem. Kdor bi morda o njem kaj vedel, blagovoli naznaniti Ceciliji Makuc, sedaj begunka v Dol. Kamencah št. 15, p. Novo mesto, Dolenjsko, ali pa »Posredovalnici za gorjske begunce v Novem mestu«.

Slovinci, Slovenke!

Nepopisno je gorje, katero je sedanja vojska prizidejala našim gorjskim rojakom! Malo je deželci, ki bi bile v vojski toliko treple, kakor ta našemu srcu najbližje stoječi del slovenske domovine! Sovražnik je že danaj moral zapustiti deželo in gorjski rojaki se polagoma vračajo iz begunstva v svojo domacijo. Z vročim hrepenjem so pričakovali ta srečni čas vrnitve. Toda doma jih čaka žalost, razočaranje, obup! Domovja so jim razrušena, cvetoča polja, rodovitni vinogradi in travniki opustošeni, gozdovi uničeni, vse poljedelsko in drugo orodje ter oprava uničena ali ugrabljena. Nimajo živit, nimajo orodja, nimajo vprege, nimajo strehe ali zemlja kriči po obdelovanju. Toda kako naj delajo praznih rok!

Pomaga naj vlada, kakor je njena dolžnost! Ta pa dela tako počasi in nezadostno, da vračajoči se begunci obupavajo. Utegne se zato zgoditi, da začno razprodajati svoja zemljišča tujcem.

Slovinci! Naša dolžnost je, da takoj pomagamo in Gorjsko ohranimo svojemu narodu!

V pomoč Gorjski se je osnoval kranjski pomočni odbor za obnovo Gorjske

s sedežem v Ljubljani, ki si je svoje delovanje razdelil v tri odseke: a) kmetijski, b) stavbni, c) finančni odsek.

Za danes stona pred slovensko javnost »Kmetijski odsek« z nujno prošnjo:

Darujte kmetijsko orodje, pa tudi pri stavbnem delu in v gospodinjstvu potrebne orodje in opravilo! Marsikje imajo tega orodja več, nego ga doma rabijo. Kdor more, naj to daruje, tudi če je že nekoliko poškodovano. Odbor bo je poskrbel, da se kako popravi. Kdor pa ne more podariti orodja, naj ga pa da na razpolago za primerno ceno, ki naj vpoštevava dobrodelni namen odbora.

Kdor ne more darovati orodja, naj daruje v denarju, da se omogoči oddajati nakupljeno orodje po nižini ceni.

Razdelitev nabranih predmetov se je poverila »Gorjski zvezi gospodarskih združenj in društev v Gorici«, ki bo v tem oziru postopala dogovorno z vsemi gospodarskimi organizacijami na Gorjskem.

Po možnosti naj se darujejo ali ponudijo v nakup sledeči predmeti: razni lahki plugi, lahke brane, rovnice, različne motike, krampi, lopate, grablje, vile, kose, srpi, osele in kopalce, sekire, žage, vejalice, krivce, škarje za dreve in trte, škafi, golide, polovnjaki, kadi in druge vinske posode, kletarsko orodje, gospodinske potrebšine in sploh vse, kar se da rabiti v kmetijskih gospodarstvih.

Slovinci, Slovenke! Velika so brežnena, ki nam jih nalaga današnji čas, vendar naj se nihče ne odtegne delu za pomoč težko preizkušeni solčni Gorjski, ki je pretrpela svoje zore za naš! Zlasti nujno prosimo, da se zavzamemo za stiver št. g. darovalci, vložiti ter

županje in občinski predstojniki, ki naj blagovolijo v svojem okolišu organizirati zbiranje in odposiljanje darov. Orodje naj se pošilja na naslov: Gospodarska zveza v Ljubljani.

Denar naj se pošilja z označbo: »Za Gorjsko« na naslov: Zadrzna zveza v Ljubljani.

Ljubljana, 15. aprila 1918.

C. kr. kmetijsko družba za Kranjsko, Zadrzna zveza v Ljubljani, Zadrzna zveza v Celju, Gorjska zveza gospodarskih združenj v Gorici, Gospodarska zveza v Ljubljani, Zveza slov. združenj v Ljubljani, Zadrzna centrala v Ljubljani, Gorjsko kmetijsko društvo v Gorici.

Za »Vojaški dom« v Ljubljani.

Odbor za ustanovitev »Vojaškega doma« v Ljubljani je živahno pri delu, da postavimo v Ljubljani junakim si novom domovine viden znak naše hvaležnosti. Darovi v ta plemeniti namen se množe — prispevajo kranjske občine, denarni zavodi, pa tudi posamezniki. Doslej je nabranega že okoli 40.000 kron. Mestna občina ljubljanska je prispevala z znatnim darom, danes pa se obračam tudi do vsega prebivalstva naši cesarski hiši vsikdar vdane Ljubljane. Zasluga naših junakov na bojnem polju je, da Ljubljana ni prišla v središče vojnihi grozoti na našem jugu, kakor so naši sovražniki nam začetkom vojne prerokovali. Po zaslugi teh junakov je bilo ohranjeno imetje prebivalstvu Ljubljane — zato naj sedaj bogati darovi vseh tistih, ki so dolžni tem našim braniteljem hvaležnost, bodo naklonjeni »Vojaškemu domu« v Ljubljani.

S tem bodo izvršili tudi po posebnem odposlanem izraženo srčno željo ljubljanskega našega cesarja, darovati za »Vojaški dom«, kar bo znak radosti ob Njegovi rešitvi iz Sočnih valov in izraz našega veselja ob rojstvu najmlajšega Habsburžana. Imena darovalcev se predlože v posebni knjigi Nj. Veličanstvu.

Darovi naj se pošiljajo na naslov »Odboru za Vojaški dom v Ljubljani«, sprejema jih pa tudi ljubljanski magistrat.

Vsak naj prispeva s kolikor močje velikim darom — vsi zavodi, vsa podjetja, naša vedno požrtvovalna trgovina, zavedno obrtnost, g. hišni posestniki in tudi drugi posamezniki. Bodi častna tekma med nami, kolikor največ darovati, da »Vojaški dom« v Ljubljani skoro otvorimo in s tem kar najslajnejše izpričamo svojo ljubezen do cesarja in svojo hvaležnost hrabrim ljubljencem domovine!

V Ljubljani, dne 27. aprila 1918.

Dr. Ivan Tavčar
župan.

Dnevne vesti.

— Vojna odlikovanja. Z zlatim zaslužnim križem s krono na traku hrabrostne viteznje je odlikovan nadporočnik - avditor dr. Ivan Lovrenčič v Gor. Mihaelovcu. Najvišje pohvalno priznanje je bilo izrečeno ponovno nadporočniku Josipu Rapoca pri nekem armadnem povelstvu in nadzdravniku dr. Juliju Polcu pri neki div. san. koloni z istočasno podelitvijo mečev. Narednik Alojzij Krž 27. pp. je odlikovan s srebrnim zaslužnim križem s krono na traku hrabrostne svetinje.

— Ljubljanski telefon. V zadnjem času se je obnovilo v Ljubljani nekaj privatnih telefonskih postaj. Na ta način je Ljubljana izvedela, da so se zgodile na ljubljanski pošti tekom vojne tudi pri telefonski službi prav temeljite spremembe. Pokličete centralo in oglasite se »Bitte!«, poprosite na to »Gospodična prosim številko 999.« »Bitte!« — »Devetdesetdevetdevetdeset!« — »Ich verstehe nicht!« — »Kaj?« — »Bitte!« — »Govorite prosim slovenski!« — »Ich verstehe nichts.« — Obupa, odzvonili in premišljuje: Ali sem v Ljubljani? Ali nam je vojna pobrala poleg tisočev naših možkih, tudi že vse ženske? Ali nismo imeli dovolj slovenskih telefonistk? Kam so jih zapravili? Zakaj so na ljubljanski centrali Nemke? Od kod so jih dobili? Zakaj? Na vsa ta vprašanja ne dobijo odgovora. Gospodje skomizajo z ramami in se avgursko smehljajo. Pod roko izveš, da je slovenskih telefonistk še vedno več kot dovolj, da so sposobne in pridne kakor le katere na svetu, da pa za nje ni prostora več na ljubljanski telefonski centrali, ker so tja poklicale nemške telefonistke — z Dunaja in italijanske — iz Trsta! Kaj pa občinstvo, ali bo treba tudi to izmenjati? Morda se v bodoče uvede pogoj, da dobi telefon le tisti, ki bo obdeval s centralo nemški? Ne vemo. Vemo pa, da bodemo po tem škandaloznem gospodarstvu, ki se je razpaslo na ljubljanski centrali, prav kmalu udarili z velikim loparjem. Zaupane so nam razne skrivnosti in povedali bomo marsikaj. Zahtevamo, da se nemudoma odpravi ta vojna pridobitev slovenske Ljubljane in opozarjamo naše poslance na razžalljivo obnašanje pošne uprave.

— Kako napredujemo. Pišejo nam: Na trgu Sv. Jakoba se ima dobiti dovoljenje za odposiljanje blaga po državni železnici. Te dni sem poslala slugo po neko transportno dovoljenje, toda vrnil se je, ne da bi bil kaj opravil. Pove, da so mu rekli, da mora brzozvoni list biti spisan po nemško! Jaz misleč, da sluga ni dobro razumel, se napotim sama k uradu. Stopim pred nadrevidenta in ga nagovorim v slovenskem jeziku ter mu obenem izročim brzozvoni list. Toda gospod nadrevident me pogleda tako nevedno, kakor, da ne bi znal do pet štet. Potem pa mi »odzdravi« v nemškem jeziku: »Ali ne veste, da se morajo vsi naslovi napisati na

ško, torej ne Boh. Bistrica, temveč Woch. Feistritz? Tako daleč je še segala njegova modrost, beseda Gorenjsko mu pa nikakor ni mogla iti v glavo. Zatorej me praša, ali je to kakšna vas ali mesto in kje se nahaja. Posilim me je smeh, vendar sem mu razložila, kaj je to. V zahvalo se odreže: »Torej če hočete blago oddati, prečrtajte slov. naslov in napišite nemškega!« Jaz mu ugovarjam: »To je vendar nepotrežno. Toliko bo že vsakdo znal slovensko, da bo razumel in vedel kaj se pravi Boh. Bistrica in kje je Gorenjsko.« Toda moji argumenti so bili bob v steno. Dobila sem ultimatum: »Kakor hočete, če ne napišete nemško Vam pa dovoljenja ne dam!« Tako sem bila končno primorana označiti slovensko postajo Boh. Bistrica s popačenim imenom Woch. Feistritz. Lepo napredujemo. In še bolj jasno mi je postalo, zakaj si želimo in zahtevamo svojo jugoslovansko državo in zakaj smo se me žene in dekleta podpisale za deklaracijo. — Zato, da bomo samostojne in neodvisne od Nemcev.

— Se o žalostnih razmerah v domovini »kontrolorja Skrobarja«. Pišejo nam: Prosil bi ono dekle, ki je pobiralo podpise za majsko deklaracijo pri Sv. Lenartu v Slov. gor., da postavi na sramotni kamen one gospode, ki si je niso upali podpisati, dasi so tudi posestniki in jim more biti torej za eventualni teror od zgoraj malo mar, posebno pa onega, ki je dal sicer nekaj za »Tiskovni dom«, podpisal pa ni, češ, naj le podpiše njegova kuharica. on pa, da ne bo ničesar podpisoval. — sk II.

— Slovensko gledališče. Upravni odbor slovenskega gledališkega konzorcija je dobil te dni odgovor deželnega odbora na svojo vlogo, da se mu naj prepusti deželno gledališko poslopje. Včeraj se je vršila skupna seja upravnega odbora in gledališkega sveta, da se končno odloči o obnovitvi slovenskega gledišča. Sklenjeno je bilo za-prositi deželni odbor, da pristane na osemmesečno sezono. V tem slučaju se bo slovensko gledališče na jesen (s 15. septembrom) zopet otvorilo. Gofije se bodo drame, opere in opere.

— Premesečenja v sodni službi. Okrajni sodnik Peter Keršič v Postojni je premeščen v Ljubljano, okrajni sodnik dr. Viljem Traun iz Ptuja v Maribor in sodnik dr. Henrik Fohn iz Slov. Bistrice v Ljubljano.

— Iz politične gozdarske službe. Premesečenja so okrajni gozdarji: Friderik Zampa iz Korčule v Ormož, Anton Knez iz Ormožja v Krško, Alojzij Rihteršič iz Radovlice v Ljubljano in Humbert di Centa iz Škofje Loke v Radovljico.

Ljudskoškolske vesti. Vida Krašovec je nameščena za suplentinjo v Dobrničah. Ana Košca na prvi mestni slovenski deški šoli v Ljubljani.

— Sokol I. v službah človekoljubnosti. Jeseni 1917 je padel na italijanskem bojišču br. Niko Petek mnogoleten član in telovadeč »Sokola I., odlični tekmovalce v višjem oddelku pri sokolski tekmi v Prazi leta 1912 — zapustilši ženo in četvero otrok v najnežnejši mladosti. — Bratje »Sokola I.« in društveni prijatelji so oddali v počaščenje spomina do dobrega in povsod v sokolskih krogih ljubljanskega brata, da po svojih močeh pomagajo zapuščenim rodbini, njegovi vdovi znesek 1150 K. Za častu primeru bratstvo in demokratičnost se zahvaljuje odbor »Sokola I.« vsem bratom nabiralcem in darovalcem!

— Z daljnega vojnega ozemlja pošiljajo srčne pozdrave ljubljancem 17. pp. Josip Kosec, Ivan Jaklič, Kristijan Oblak z Gline, Ivan Sest, Fr. Zgana, Fr. Gasperšič z Viča.

— Kdo ve kaj? Prosi se vse one, ki se vračajo iz ruskega vietnjskega, če kdo kaj ve o poddesetniku Ivanu Potčniku, doma iz Kranja, ki je služil pri 17. pešpolku, 9. stotnija, vojna pošta 32. Pogreša se od 13. septembra 1. 1915. Sporočila prosi oče Ivan Potčnik, Kranj št. 189, Gorenjsko.

— Rojaki z dežele nam zadnje dni pošiljajo pritožbe, kako strašno drago je vse sedaj v ljubljanskih gostinlah. Imajo prav. Na drugi strani pa jim je treba vedeti, da gostilničarji pripravljajo mesne jedi iz draga ino nezameškega mesa, ker dobivajo meso po maksimalnih cenah le za svoje stalne goste.

— Zakon glede opreme deželnih zlatih in srebrnih novcev. »Wiener Zeitung« priobčuje zakon z dne 24. aprila, zadevajoč opremo deželnih zlatih in srebrnih novcev kronske vrednosti.

— Kamniška železnica. Uradno se naznanja: Počeni s 1. majem do preklica bosta vozila na črti Ljubljana-Kamnik ob nedeljah in praznikih vlaka št. 2171 in 2180, določena za osebni promet in imajoč vozove II. in III. razreda, po sledečem voznem redu: Odhod iz Ljubljane državni kolodvor ob 130 popoldne, prihod v Kamnik ob 253. Odhod iz Kamnika ob 850 zvečer, dohod v Ljubljano ob 1010 zvečer.

— Razpisana ustanova za vojne slepce. Razpisujeta se dve mesti letnih po 550 K Luckmanove ustanove za vojne slepce, ki ju podeli Kranjska hranilnica v Ljubljani. Do uživanja imajo pravico slepci s Kranjskega v prvi vrsti, prednost oni nemške narodnosti. Prošnje do 12. junija potom pristojnega glavarstva oziroma magistrata na deželno vlado.

— Ustanova za vojne slepce. Razpisujeta se dve mesti letnih po 550 kron na novo ustanovljene Anton Luckmanove ustanove za vojne slepce, kateri podeli Kranjska hranilnica v Ljubljani in sicer ako ostane oslepel vojak trajno reven in vreden, do smrti. Do uživanja teh ustanovnih mest so poklicane vsled vojaškega službovanja v vojni oslepele in na Kranjskem pristojne, revne in podpore potrebne osebe, pri čemur imajo oni izmed prisilcev prednost, ki so nemške narodnosti. Kolka proste prošnje za podeljenje enega izmed razpisanih ustanovnih mest je vložiti najkasneje do 12. junija 1918. I. potom dotičnega c. kr. okrajnega glavarstva odnosno mestnega magistrata v Ljubljani pri deželni vladi za Kranjsko. Natančni pogoji pri okrajnih glavarstvih cz. mestnem magistratu.

— Mestna zastavilnica naznanja p. n. občinstvu, da se vrši dne 2. maja t. l. ob 3. uri popoldne dražba v meseču avgustu zastavljenih dragocenosti in efaktov.

— **Popravek.** Po uradnem listu smo priobčili vest, da je soproga strojevodja Marija Roth bila izločena v sled tega umrla v bolnišnici. Marija Roth boleha že dalje časa na živcih. Hotela se je usmrtiti v hipnem razburjenju, katero je povzročila neka stranka v hiši, toda posledica ni bila smrt, marveč živi Marija Roth zdrava doma.

— **Umrla je v Ljubljani** ga. Ana Kolinowicz, rojena Müller. N. v m. p.!

— **Umrla je v Spodnji Šiški** g. Andrej Kezele, revident južne železnice. Pogreb se vrši jutri. N. v m. p.!

— **Tedenski izkaz o zdravstvenem stanju** mestne občine ljubljanske od 14. do 20. t. m.: Število novorojenčev 15, mrtvorojenčev 2, umrlih oseb 26, med temi tujecev 12, domačinov 14; za jetiko jih je umrlo 8, med njimi 4 tuji, vsled mrtvovoda 2, za različnimi boleznimi 16; med njimi je tujecev 12, iz prejšnjih tednov 4, iz zavodov 18. Za infekcijske bolezni so oboleli: za škrlatno 1 domačin, za tifusom 1 domačin in 4 vojači, za grižo 1 vojak, za kozami je obolel 1 vojak in umrl.

Vojaška veselica na Ježici pri Ljubljani. Začelo se je pri Ljubljani nastanjeni toničari priredili jutri ob 1/2 popoldne v svojem domovinu na korist akcije »Karlova tedna« proti vstopni eni krone, vsakomur pristojno veselico, koje spored obsega narodne in karikaturne plesne, produkcijske izvedbe, umetnikov, nastope glumcev ter pevcev zabavnih knulov. Za povratek v Ljubljano je poskrbljeno, ker se bo tokrat kamniški vlak ustavil tudi na Ježici. — Zaloge punčinskega piva v Ljubljani je možno za to veselico požrtvovalno na razpolago dala več sodov piva, za kar se ji poveljnik tudi tem potom najtopleje zahvaljuje.

Trojni roparski umor v Osredku pri Podsedri. Iz Podsedre na Stajerskem nam poročajo: V kočnega malega poselnika Tomaža Cimpeška v Osredku (občina Križe) je v sredo ponoči vdrl v vojaška oblečen mož in od 22letnega sina zahteval, naj mu pove, kje imajo spravljene denarje. V odgovor je fant snel s stene lovsko puško in ustrelil proti nasilniku. V tem trenutku so planili v izbo še štirje tolovaji in z batoni ter kiji prišli nbihi Cimpeškovega sina. 17letna hči je skočila skozi okno, da bi utekla roparjem. Le-ti so jo dohiteli kakšnih 20 korakov od hiše in ji prerežali vrat, da je v kratkem izdihnila. Gospodar, ki ni imel denarja doma, je tolovaje prosil, naj mu priznajo, da so od njega kravo iz hleva, ker denarja jim nima dati. A roparji so ga zbadali z bodali tako dolgo, da se je onesvestil. Nato so kočno doslovno demolirali. Gospodar je drugega dne popoldne umrl. Baje so že enemu izmed tolovajev na sledu. Tako se tudi na Stajerskem pričena rokovijska doba.

Vzpostavitev koroških po vojni poškodovanih in uničenih krajev. Minister za javna dela Homan si je ogledal v spremstvu koroških političnih in deželnih oblastvenih zastopnikov po vojni poškodovane in uničene kraje Pontabell, Lipaljeve, Luznico, Sv. Katarino, Malboriet in Ukeve. Na nekaterih krajih je nekaj malega že opravljeno, druge so same vojne ruševine. Pri ustanovitveni seji deželnega sveta za gospodarsko vzpostavitev prizadetih krajev je poudarjal ministerialni svetnik Novotny, da bo vlada storila vse potrebno za pomoč omenjenim krajem.

Enotni hrvaški list. Vseled štrajka v zagrebških tiskarnah so sklenili dnevnik »Obzorje« in »Novosti« in »Hrvatska Rieč«, da bodo v bodoče izhajali kot enoten list. Tekst je v vseh treh dnevnikih enak, le glava lista je pri vsakem drugačna.

Veliki večerni koncerti — vsak dan! Danes zvečer ob 7. se vrši povodom godu Njenega Velikanstva cesarice Cite velik koncert v »Kino - Central« dež. gledališča, jutri v nedeljo se v »Kino - Central« vršita dva koncerta ob 6. in 1/2 zvečer. Poleg tega prvo vrstni filmi!

Predstave v »Kino - Central« v deželnem gledališču se vrše do preklica v delavnikih ob 4. 1/2, 7. zvečer, jutri nedeljo ob 11.10 popoldne, ob 3. 1/2, 6. in 1/2 zvečer. Več današnji in-serat.

Zgubljena denarnica. Neka gospodična je izgubila denarnico, črnomasno. V denarnici je bilo par kron in par starih kart. Poštena najditeljica naj jo odda v Kolodvorski ulici št. 11, prvo nadstropje.

Zgubljen denar. Včeraj popoldne je izgubil nekdo v starem notosu spravljnih 70 K na potu od Fabijana do Zvonarske ulice št. 9. kjer stane. Pošten najditelj naj mu jih vrne, ker je mož revež.

Izgubljena je bila včeraj damska ura z zaponko na poti od škočije do Turjanskega trga. Pošten najditelj naj jo odda v upravnistvo »Slovenskega Naroda«.

Aprovizacija. + Mestni aprovizacijski odsek je v svoji včerajšnji seji sklepal o raznih razdelitvah živil na izkaznice ubožnih ak-

cij. Razdeljevalo se bode takoj s prihodnjim tednom ješpreni, kašo, marmelado, mast, zelje, sladkor in cikorijo. Podrobni razdelilni načrt se za razne kategorije ubožnih akcij pravzaprav objavi. — Dovolj mleka je zadnje dni padel za 100 litrov vsled vpoklica nekega mlekarja, ki je imel v večjem okolišu svojo nabiralnico mleka. Mestna aprovizacija je takoj napravila vse potrebne korake, da bo vpoklicanemu mlekarju zopet omogočeno nabiranje mleka. — Končno je aprovizacijski odsek sklenil pozvati deželno komisijo, da zviša kontingent mesa za najmanj 20.000 kg mesečno, ker dosedanje dobave nikakor ne morejo zadostovati za preskrbo Ljubljane.

+ **Prodajalci sladkorja** se vabijo, da se zglasijo zanesljivo v ponedeljek 29. aprila 1918 v sladkorni centrali pri g. ravnatelju Lillegu radi nakazila sladkorja.

+ **Kruh na izkaznice št. 33** se dobi zopet v pekarni g. Žužka, Moste.

+ **Izdelke iz prekajevnine.** Kranjskega deželnega mesta za dobavo klavne živine bo mestna aprovizacija razdeljevala v svoji prodajalni v Gosposki ulici na bele izkaznice za nakup mesa po sledečem redu: V ponedeljek dne 29. aprila: od 8. do 10. št. 3200 do 3300, od 10. do 12. št. 3300 do 3400, od 3. do 5. št. 3400 do 3500, od 5. do 7. št. 3500 do 3600; v torek dne 30. aprila: od 8. do 10. št. 3600 do 3700, od 10. do 12. št. 3700 do 3800, od 3. do 5. št. 3800 do 3900, od 5. do 7. št. 3900 do 4000; v sredo dne 1. maja: od 8. do 10. št. 1 do 100, od 10. do 12. št. 100 do 200, od 3. do 5. št. 200 do 300, od 5. do 7. št. 300 do 400; v četrtek dne 2. maja: od 8. do 10. št. 400 do 500, od 10. do 12. št. 500 do 600, od 3. do 5. št. 600 do 700, od 5. do 7. št. 700 do 800. — Vsaka oseba dobi 1/4 kg; cene se poizvedo v prodajalni.

+ **Meso za gostilne in zavode.** Za gostilne in zavode oddaja mestna aprovizacija meso redno vsak torek in vsak petek popoldne od 2. do 4. v cerkvi sv. Jožefa.

+ **Razdelitev ješprenja in kaše za Moste.** Mestna aprovizacija ljubljanska bo v ponedeljek dne 29. aprila razdeljevala za pripadnike ubožnih akcij v Mostah iz svojega skladišča pri Mühleisnu na Dunajski cesti ješpreni in kašo. Na vsako osebo odpade po 30 dkg ješprenja in 30 dkg kaše, skupaj 60 dkg.

kar stane skupaj 30 v. Določa se tale red: od 2. do 3. popoldne pridejo na vrsto vse rumene izkaznice B, od 3. do 4. rumene izkaznice C št. 1 do 300, od 4. do 5. št. 301 do konca. Vsaka stranka naj pripravi drobiž.

+ **Razdelitev ješprenja in kaše za Vič.** Mestna aprovizacija ljubljanska bo v ponedeljek dne 29. t. m. razdeljevala za pripadnike ubožnih akcij na Viču iz svojega skladišča pri Mühleisnu na Dunajski cesti ješpreni in kašo. Na vsako osebo odpade po 30 dkg ješprenja in 30 dkg kaše, skupaj 60 dkg, kar stane skupaj 30 v. Določa se naslednji red: od 8. do 9. popoldne pridejo na vrsto rumene izkaznice B, od 9. do 10. rumene izkaznice C št. 1 do 300 in od 10. do 11. št. 301 do konca. Vsaka stranka naj pripravi drobiž.

Natečaj. Na Pogačarjevem trgu v Ljubljani, bodisi na terasi ali pred teraso se bo postavil pokojnemu dr. Jan. Ev. Kreku spomenik iz marmorja, obrnjen proti Ljubljani, s stolno cerkvijo v ozadju. Slovenski kiparji se vlijudno vabijo, da pošljejo za ta spomenik načrte, v merilu 1 : 10, na katerih naj se nekoliko tudi očrta ozadje, odbor za Krekov spomenik, v rolke gospoda akad. slikarja Rih. Jakopiča v Ljubljani, do konca oktobra 1918.

Načrti naj se pošljejo brez umetniškega imena, a z njegovim geslom označeni v zapечатih ovitkih; ime pa naj se pridene v posebnem, tudi zapечатem pismu, na katerem je zapisano geslo.

Po preteku roka bo izbral odbor razsodišče, ki bo presodilo poslane načrte. Umetniku, čigar načrt bo po sodbi razsodišča najprimernejši, se prisodi nagrada 1000 kron, in on je zavezan, po svojem načrtu, iz označene tvarine, v označenem obsegu izvršiti in postaviti tekom dveh let po sprejetju načrta spomenik. Skupni stroški za spomenik ne smejo presegati 40.000 kron.

Kiparsko delo naj bo iz belega marmorja; o podstavku bo odločal kipar.

Načrt, ki bo za prvim razsodišču najbolj ugal, dobi nagrado 500 kron. V Ljubljani, 20. aprila 1918.

Odbor za Krekov spomenik.

Prosveta.

— **Koncert podružnice »Glasbene Matice«** v Trstu. Dne 5. maja priredi tržaška podružnica »Glasbene Matice« v veliki dvorani »Narodnega doma« koncert z raznovrstnim izbranim sporedom. Sodelovala bo tudi gospa Pavla Lovšev - Boletova, znana sopranska solistinja.

— **Predavanje prof. dr. Pavla Grošlja** v Trstu. Drevi bo predaval v dvorani »Delavskega doma« v Trstu profesor dr. Pavel Grošelj o »Lakoti« (fiziologiji prehrane). Za predavanje vlada v Trstu veliko zanimanje.

Razne stvari.

* **Zgorela tovarna.** V Brnu je zgorela tovarna trdnice Haas in Zäček. Škode je 500.000 kron.

* **Preki sod v budimpeštanski vojašnici.** Iz Budimpešte poročajo: Dne 20. marca je bil proglašen v Franc. Jožefovi vojašnici preki sod. Na podlagi tega so ustrelili dne 26. aprila zjutraj na dvorišču vojašnice dva dezerterja.

* **Kaj je to rekvizicija?** »Narodni List« prinaša dopis z južnega Češkega, ki pravi: Pri nas sledi rekvizicija za rekvizicijo, komisija za komisijo, ali govorite s komurkoli, ki pride s Solnograškega ali z Gor. Avstrijskega, vojak ali civilist, vsakdo vam reče, da tam kmot doslej ne pozna besede rekvizicija. Maslo je tam po 16 K, jajca po 16 vin.

* **Pretep med češkimi in madžarskimi vojniki** v Pragi. Zvečer dne 25. aprila je bilo prišlo do prepira med češkimi in madžarskimi vojniki na Invalidnem trgu. Sprla sta se najprej neki češki in neki madžarski vojak radi nekega dekleta. Madžar je ranil Čeha, potem pa zbežal. Ustavil ga je neki ogrski korporal, ali prihiteli madžarski vojniki so ga pregovorili, da ga je izpustil. Naбрала se je množica proti Madžarom in se v pretepu z Madžari počasi približala pijo-nirski vojašnici. Tam so madžarski vojniki začeli streljati na množico. Na trgu so našli okoli 50 projektlov.

Nosečim ženskam, ki jih muči migrena, tesnoba in slab želodec zaradi slabega telesnega odvajanja, je priporočati naravno »Franz - Josef grenčico«, ki zaužita že v majhnih množinah izprazni telo brez truda in bolečin in v kratkem času odstrani želodčne težkoče.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Valentin Kopitar.
Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Milka Kezele roj. Legat, raznjanja v svojem in v imenu svojih mladoletnih otrok Milko, Drejkota in Stanice vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naš iskreno ljubljani soprog, oziroma oče, brat, svak in stric, gospod

ANDREJ KEZELE

revident južne železnice

po dolgem, zelo mnopolnem trpljenju dne 26. aprila mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega pokojnika se vrši v nedeljo, dne 28. aprila ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti Jernejeva ulica št. 231 Spodnja Šiška, k Sv. Križu.

Blagega pokojnika priporočamo v molitev in blag spomin.

Spodnja Šiška, dne 27. aprila 1918.

Potrti neizmerne žalosti raznjanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretresujočo vest, da je naša iskreno ljubljena, ogra mati oziroma stara mati, tačča, sestra, teta, gospa

Ana Kolinowicz roj. Müller

včeraj dne 26. aprila ob pol 10 uri popoldne, po dolgem, mučnem trpljenju, previdena s svetotajstvi za umirajočo, mirno v Gospodu zaspala.

Truplo nepozabne pokojnice se bode v nedeljo, dne 28. aprila ob 5 uri popoldne v hiši žalosti Komenskega ulica št. 36 svečano blagoslovilo, prepeljalo na pokopališče k Sv. Križu in tam položilo v rodbinski grob k večnemu počitku.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v več cerkvah.

V Ljubljani, dne 27. aprila 1918.

Globoko žalujoči estali.

Zahvala.

Za vse številne ustne in pismene izraze sožalja povodom prezgodnje smrti naše drage nam

MELITE

se toplo zahvaljujemo.

Hvala krstnima botroma in prijateljicam za vence, šopke in cvetlice, hvala vam, ki ste se mnogobrojno udeležili pogreba, ki ste prihiteli iz Kranja in Ljubljane, da jo spramite na zadnjem potu in hvala gospodom pevcom iz Kranja in domačinom za pretresljivi žalostinki pred hišo žalosti in ob odprtem grobu.

Žalujoča rodbina Šumerjova.

Škočja Loka, dne 24. aprila 1918.

Dve lepo meblirani sobi

se odda do 15. maja. Kje, pove uprav. »Slovenskega Naroda«.

»Rodbina z enim otrokom 1400 : meblirano STANOVANJE

z 1 ali 2 sobama in kuhinjo. Ponudbe modna trgovina Persche. 1968

Vžigalnike

na benzol, komad K 6-., trgovci dobijo popust, ima v zalogi E. K. Kessler, Ljubljana, Solenburova ul. 6

GOSPODIJE

Prvi aparat ponikljan, klinjani K 4-., 6-., la. posreben, dvorezne klinje K 8-., 10-., težko posreben, eleganten etui kompl. K 12-., 15-., special. vrsta z gumirani vijaki najfinjši K 18-., 20-., 25-., Dvorezne giletne klinje, tucat K 18-., 3 tucate K 48-., sistem Gilette tucat K 9-., 12-., prima britve najfin. brušena ročno kovano jeklo K 6-., 8-., 10-., 12-., Porto 95 h. Zamena dovoljena — **Razpodišalnice St. Poloky Dunaj VI. 8. legengasse 15.** — 1975

Likerje, konjak in rum

v steklenicah in sodih kupi

E. Bincer, Krakov XXII., Kalvaryjska 1. 1999

C.J. HAMANN

Ljubljana, Mestni trg 8

Kljub dogodkom od 24. t. m. ostane obrat firme še nadalje v polnem obsegu.

Zaloga je jako velika.

POLJSKE KOTLE

z lacnjem vse velikosti ter razne svečilke ima na zalogi Oswald Dobeč, Ljubljana, Martinova cesta 5. 1486

Išče se kronka pametna

služkinja za kuhinjo

proti sedanjem času primerni plači in dobri hrani v prijetnem kraju na Spod. Stajerskem Resno ponudbo pošliti le na upravništvo »Sloven. Naroda« pod: »služkinja 1988«.

Za podplategorskih pitlji čevljev žbice

eno in dveplazno žbice

nabite za lesene čevlje, mišje glavice, jekleni ščitilci podplatov, leseni cvetki na debelo **V. STEIN, žbilarica, Praga, Erslj. Vinohrady št. 1120.**

Likerje, konjak in rum

v steklenicah in sodih kupi

E. Bincer, Krakov XXII., Kalvaryjska 1. 1999

Tesarje in mizarje

proti dobremu plačilu (za hrano in stanovanje skrbijo) sprejme **ANTON STEINER, Ljubljana, Jeranova ulica št. 11.** 175

Služkinja

se takoj sprejme proti dobri plači za vsa domača dela, vajena tudi otrok. Naslov pove uprav. »Slov. Nar.« 1986

Prešernove slike

prodaja in pošilja po poštnem povzetju

lv. Bonač v Ljubljani.

Učenka

poštenih staršev, pripr. mernošolsko izobrazbo se sprejme v trg. meš. blaga in tobačno zalogo. Starost ne čez 15 let in v prostem času bi morala pomagati pri gospodinjstvu. Ponudbe na upravništvo »Slovenskega Naroda« pod »Poštena 1959«.

Iščem kot

prejemalca za les

v tej stroki veččega človeka. Oglašijo se lahko tudi mizarji ali tesarji. Ponudbe na naslov: **Anton Reschitz, trgovina z lesom v Ljubljani.** 1940

Bukovo oglje

za sukcesivno dobavljanje do konca marca 1919 kupi v vsaki množini

Preskrba goriva za Primorsko, dr. z. o. J. v Trstu.

PEGE

rdečino na obrazu, rdeč nos, ogrce, prišče, gube in ohlapno kožo, vse napake polti odpravi z jam. staropreiskušena

Dr. A. RIXA pasta Pompadour. Popolnoma neškodljivo. Poizkušnja K 1-50, veliki lonček K 4-.

Dr. A. Rix biserno mleko, tekoč puder, rožnat, bel in naravno rumen, steklenica K 5-.

Diskretno razpošilja **Dr. A. Rix, kosm. preparati, Dunaj IX., Lakerergasse 9/E.** Zaloge v Ljubljani: drog. A. Kanc, drog. »Adrija«, v Mariboru: Lekarni »Pri Angelju varhu«, »Pri Mariji pomočnici« in drog. Wolfram, v Trstu: parfumerija Andreuzzi, Korso 5. 1660

KINO CENTRAL v dež. gledališču.

Sobota 27., nedelja 28. in ponedeljek 29. aprila

v proslavo godu Nj. Velikanstva cesarice **ZITE**

gala predstave.

Obraz na oknu.

Sjajna detektivska drama v štirih dejanjih. V glavni vlogi slavni

HARRY HIGGS.

Strah v mlinu.

Izvrstna veseloigra v dveh dej. V glavni vlogi **Ernst Matroy.**

Ni za mladino. 1982

Predstave se vrše v soboto in ponedeljek ob 4, pol 6, in 7 zvečer, v nedeljo ob pol 11, 3, pol 5, 6, in pol 8 zvečer.

Prodajo se koncertne citre

Kje, pove uprav. „Slov. Naroda“. 1966

Gostilna

se sprejme v našem ali na račun v Ljubljani ali okolici. Ponudbe na uprav. „Slov. Naroda“ pod „M. T. 36/1918“.

Kostanjev in hrastovkupi po najvišji ceni
LES FELIKS JUST, Rečica na Paki pri Celju. 1974**Dober sadni mošt**

prodaja v večji množini trdka Anton Rudan, Ljubljana, Karlovska cesta št. 15. 179

Krepke delavke

se proti prav dobremu plačilu sprejmejo v komični tvorilnici v Mostah.

STANOVANJE

obstoječe iz 4-6 sob za takoj ali za poznejše isče mirna stranka proti dobri nagradi, po dogovoru. Cenjene ponudbe pod „M. T. 1979“ na upravništvu „Slovenskega Naroda“.

Kupi se hiša

s poselitvijo v kateri se nahaja ali se je že nahajala dobra idoča trgovina. Najraje v trgu ali kakem večjem okraju. Ponudbe je navesti z navedbo cene in pogoji pod „Trgovska hiša 40 1908“ na upravništvu „Slovenskega Naroda“.

KONTORISTINJA in PRODAJALKA

se takoj sprejme. — Ponudbe s sliko na poštni predal št. 164. 1956

Zidarji

za ometavanje (pucanje) se sprejmejo na Dobravi pri Jesenicah na Gorenjskem pri Hoch- & Tiefbau-Gesellschaft. Stanovanje in hrana tamkaj. Plača za uro K 120 do 160 ali akord. Vpraša se pri polirju Fridler pri Hoch- & Tiefbau-Gesellschaft na Dobravi pri Jesenicah.

Proda se nam zelo prometnem kraju v Zmetu hšt. 200 ob glavni cesti v Reko, 5 minut oddaljena od tramvajске postaje, lepa 2-nadstropna hiša s salonom, kavarno, teraso, kegljiščem itd. Hiša je pripravna za vsako obrt, ima vse obrtne koncesije. Več se izve pri: Ivan Ivančič, trgovec, Zmet št. 286 pri Reki. 1977**Svilna stroka**

Spreten, uveden zastopnik za svilo za Kranjsko, Primorje in Istro se proti dobri proviziji takoj išče za sorazpečanje posebne novosti. Dopisi pod: „Svileni strokarji Nr. 16.062“ na anonimno eksped. M. Dukas Nachf. A. G. Dunaj 1.1. 1958

Dame, deklice, tudi invalidi

se sprejmo za potovanje ob dnevnem zaslužku 100 kron. — Ponudbe pod „Vaskdan denar 1980“ na upravništvu „Slovenskega Naroda“.

Prekupovanje

samo podariti vsak predmet. Ako imate kontrolno blagajno na prodaj, obrnite se na: National Register Hansen G. m. b. H. Dunaj, VII. — Stebensterngasse 31. 1955

Prodaja oglja

Zaloga: Rimska cesta št. 24 (vrt) od 3.—5. popoldan. Poizve se: 1947 Glinaška ulica 5, M. Hubert.

Zapirajte! Zapirajte!Ravenski dole
več 1000 dvanajstoric višjih ključavnic
(„Anhangschlüssel“)
ter papirnatih servijetov, kateri se prav po niski ceni prodajo. 738
Ljubljana, Gradišče 7 g. Maks Černak.**Srbečico, hraste, lišaje**

odstrani prav naglo dr. Flesch-a izvir. postav. varovano „SKARAFORM“ rujava mazilo. Popolnoma brez duha in ne maže. Poskusi lonček K 230 veliki K 4—, porcija za rodbino K 11—.

Dr. E. Flesch's Kronen-Apotheke (Győr), Raab Ogrsko.
Zaloga za Ljubljano in okolico: Lekarna „pri svetem Joannu“, Ljubljana, Marijin trg. 880

Pozor na varstveno znamko „SKARAFORM“

Zajamčen uspeh. Tisoče zahvalnih pisem na ogled. Bujne, lepe prsidobite ob rabi med. 1661
dr. A. Rixa kreme za prsi garantirano neškodljivo za vsako starost, zanesljiv uspeh. Rabi se zunanje. Edina krema za prsi, ki jo vsled čudovitega učinka prodajajo lekarnari, dvorne parfumerije itd. Polzurna pušica K 5—, velika pušica, zadostna za uspeh K 10—. Razpošiljanje strogo diskretno.Kos. dr. A. Rix preparati, Dunaj IX., Lakerergasse 6 E.
Zaloga v Ljubljani: drog. Kanc in „Adria“; Zaloga v Mariboru: lekar. Schützengel, Mar. pom. in parf. Wolfman. V Trstu: Parf. Andreuzzi, Corso S.**ČUDESNI DROBILNI MLIN.**

Najboljši in najnovejši ročni drobilni mlin, ki izmelje vsake vrste zrnje: koruzo, pšenico v najfinjšo moko.

Cena za komad 95 K. z zavojnino vred ob prosti voznini.

Henrik Faludi & Comp.
Budapest V., 1808
Akadémia-utca 1.

Vučkovičeva ! POZOR! Vučkovičeva

„Kubakava“ nadomestilo „MILKA“„MILKA-SOPULIN“ snežno beli lug
„MILKA“ Kristal vanilin-sladkor
„MILKA“ prašek za peko.

Dišave, poper, paprika, cimet, čisti gar., piment, klinčki, jama, kocke za juho in golaž, ruski čaj, mliče za brinjole, toaletno milo, koki in vsa druga kolonialna roba dobi se edino po najnižjih dnevnih cenah pri solidni in znani trdki

Prva zagrebška importna in eksportna agenturna komisijonalna trgovina in tovarna „MILKA“ proizvedov s skladiščem na debele
ZAGREB, Nikoličeva 9.

Zahtevajte cenike! 1161 Dokler je zaloga!

100 litrov zdrave domače pijače

osvežujoče, dobre in zelo gaseče si lahko vsak sam priredi z malimi stroški. V zalogi so snovi za: ananas, jabolčnik, grenadivc, malinovec, poprova pomerančnik, dišča perla, višnjevec.

skuziti se ne more. Ta domača pijača se lahko pije polni hladni, posuši vroči, namesto ruma in šnjana. Snovi z natančnim navodilom stanejo K 12— po povzetju. Prvenec K 20— Jan Grolich, družarja pri angelu, Brno 639, Morav.

500 kron v zlatu

če ne odstrani kreme Groliche z zraven spodaj, pral. praskom vse zlate pogo, maroga, solne, opolnimo, ogro, obratno rdečino itd. in ne ohrani koso mladostno svežo in nežno. Cena K 6-65 s poštnino vred. 3 porcije stanejo K 17—, 6 porcij K 32-50. Vse brez kakih nadaljnjih stroškov. Naslov na naročila: JAN GROLICH, druž. pri angelu, Brno 639, Morav.

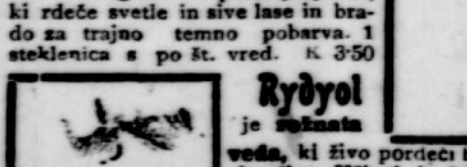
Dijamantna rezila za steklo.

Dijamantno rezilo za steklo. Dobavljamo št. 5 za 2 K in (Spaldiam.) za 6 K, ker je dov. dijam. pre-povedan in je su-rovo blago zelo težko in le po vis. cenah dobiti Porto za povzetje 90 vin za re-čno in solidno blago jamči

JAN GROLICH, druž. pri angelu, Brno 639, Morav.

Framydol je sredstvo za pomlajenje las, ki rdeče svetle in sive lase in brado za trajno temno pobarva. 1 steklenica s po št. vred. K 3-50

je iznata veda, ki živo porcijski big-dica. Učinek je čudo-vit. 1 steklenica s poštnino vred K 2-45. Naslov na naročila: Jan Grolich, druž. pri angelu, Brno 639, Morav.

Zamaške

plutove, rabljene, zavrtane, pa ne zlomljene ali pretrgane do K 36.—, nove zamaške za steklenice do K 65.—, zamaške za sode nove do K 55.—, zamaške za sode stare, do K 36.—. Kupuje in prevzema po povzetju (pri večjih partijah vzorec in pridem eventualno sam k prevzemanju. 1885

Korkwarenerzeugung, Wien XIV., Denglergasse 1.**SOLALI**najboljši cigaretni papirji
trgovina s cigaretnim papirjem, družba z omejeno zavezo Daybusch-Balotja.**Naznanilo! Staroznana plzenjska restavracija**je zaradi opustitve častniške kuhinje etapnega Stacijskega poveljenstva zopet v polnem obratu. — Izborna kuhinja po meštanskih cenah. Vino in pivo ves dan — tudi čez ulico — Velik senčnat vrt. 1849
JOSIPINA SCHMITT, restavraterka.**Sijajno lepo lice**in mladostno svežo, rožnato polt do pozne starosti ohranijo žene in dekleta, če uporabljajo moj tisočkrat preiskušeni in od zdravnikov-strokovnjakov dobro priporočeni recept (po dr. Idelsonu). Tisoči zahvalnih pisem. Mozoli, pege, ogrci, lišaji, gube, rdečica obraza garantirano sigurno izginejo. Pošljem prepis recepta vsakomur zastoj. Pišite takoj na
Fr. Menschl, Dunaj 62., predal 1. oddelok 7.
Želi se znamke za odgovor. 720**100.000 i**

odjemalcev potrjujejo, da uničevalec korenin „RIABALZAM“ v treh dneh brez bolečin odstrani kurja očesa, bradavice, roženo kožo. Uspeh zagatnem. Cena 3 K. — Posilni prašek „ITA“ odpravi prav hitro potenje nog, rok in pazduh. Cena K 2-50, 3 lončki 6 K. — Kroma „CIRCE“ požlahtni in omeča razkave razpoke roke. — Cena 5.—. — Zobobol „ZOBOL“ ob 3 lončki 12 K. Zobobol trdovratnem revmatičnem zobobolu, ko odreko vsi pomočki in pri otlih zoboh. Od neuspehu denar nazaj. Cena 3 K, 3 posodice 7 K, 6 posodic 10 K. Nič več zobnega kamena, nič več slabe sapa iz ust. Snežnobebe zobe Vam pripravi zobni fluid „XIRIS“. Takojšnji učinek. — Cena 3 K. — KEMENY, 12/19. Ogrsko. 1562

Največja slovenska hranilnica!**Mestna hranilnica ljubljanska LJUBLJANA, Prešernova ulica št. 3**je imela koncem leta 1916 vlog . . . K 66,800.000—
hipoteknih in običnih posojil . . . „ 27,600.000—
rezervnega zaklada . . . „ 2,500.000—
Sprejema vloge vsak delavnik in jih obrestuje najvišje po

4%

večje in nestalne vloge pa po dogovoru. 159

Hranilnica je pupilarno varna in stoji pod kontrolo

c. kr. deželne vlade.

Za varčenje ima vpeljano lično domače hranilnike. Poseja na zemljišča in poslopja na Kranjskem proti 5%, izven Kranjske pa proti 5 1/4% obrestim in proti najmanj 1% oziroma 8/10% odplačevanju na dolg. V podpiranje trgovcev in obrtnikov ima ustanovljeno

Kreditno društvo.**Alfonz Breznik**

in edini zapriž. strokovnjak c. kr. dež. sodišča

Ljubljana, Kongresni trg št. 15

(Nasproti nunske cerkve.)

Največja in najposobnejša trdka in izposojevalnica klavirjev, pianinov in harmonijev na jugu Avstrije. Velikanska zaloga vseh glasbenih instrumentov, strun in muzikali. Klavirje prvih c. kr. dvornih in komornih trdk: Bösendorfer, Förster, Rudol Stelzhammer, Hösl & Heitzmann, Glos in Hofmann imam edino izključno le jaz za Kranjsko v zalogi ter svarim pred nakupom falzifikatov in navideznega „pofelnja“.

Uglajevanje in popravila strokovnjaško in cenovno.

Spretno šivilje

se sprejmejo takoj proti dobri plači Naslov pove uprav. „Slov. Nar.“ 1870

SODE za mošt

v velikosti do 700 litrov, k uol po najvišjih cenah. L. Stelzer, Eggenberg pri Gradcu, Ekerstrasse 51.

Sprejem**otroka v oskrbo.**
Kje, pove upr. „Slov. Naroda“. 1914**Kupim decimalno vago**

Poizve se v Glinaški ulici št. 5, pri M. Hubert. 1948

Sprejme se takoj**hlapec,** ki je vajen tudi dela v trgovini proti primerni plači. Kje, pove upravništvu „Slovenskega Naroda“. 1931**KONCIPIJENTA**

sprejem v svojo pisarno takoj ali kasneje Dr. Oton Fetič, odvetnik v Ljubljani, Sodna ul. 11/1. 1922

Mesečna SOBA

z uporabo kuhinje za dve osebi se išče za takoj ali s 1. majem. Ponudbe pod „soba 32/1848“ na upravništvu „Slovenskega Naroda“.

Skladiščnik,

starejši, z večletno prakso, se sprejme pod ugodnimi pogoji. — Ponudbe pod „F. D. 1930“ na uprav. „Slov. Nar.“

Trgovski pomočnik,

17 let star, mešane stroke, zmognen knjigovodstva, želi službo. Ponudbe na upravništvu „Sloven. Naroda“ pod „ivan 1950“.

Konji za klanje

se kupijo na celo vlogo. — Ponudbe s ceno pod „M. J. 1940“ na upravništvu „Slovenskega Naroda“.

Stanovanje

s 3-4 sobami s pritliklami se najraje ob periferiji mesta. Išče se za avgustov termin ali takoj. — Inž. R. Leš, tajnik c. kr. kmetijske družbe kranjske, Turjaški trg št. 3. 1957

Krapinske Toplice (Hrvatsko).

zdravilo protin, revma, ischias. Pojasnila in prospekti zastoj. Dobra prehrana zagotovljena. 1421

Proda se

iz pocinkane, močne pločevine za sušitev sadja in prekajenje mesa. Velikost 50x80 in 190 cm visoka. — Cena K 300.— pri Franc Dolenzu v Kranju. 1941

Išče se za avgustov termin**stanovanje**

obstoječe iz dveh sob, kuhinje, pritlikl in ter z električno razsvetljavo. — Ponudbe na upravništvu „Slovenskega Naroda“ pod „M. D. 18/1553“.

Zelo mirna stranka

(2 samostojni osebi) Zeli najeti oziroma zamenjati svoje staro stanovanje — 4 sobe s pritliklami — 2 manjšim stanovanjem — 3 oziroma 2 sobi. — V pošte pridejo samo stanovanja brez zgornje stranke. Naslov pove Antonija Tavčar, mlekar, Kongresni trg št. 15. 1901

Stanovanje

oziroma prostori za pisarno v bližini sodnice se išče eventualno se zamenja stanovanje v tem kraju, s cenim pa lepim stanovanjem na periferiji mesta. Tudi se zamenja hiša na Dunaju z hišo v Ljubljani. Ponudbe na upravništvu „Slov. Naroda“ pod „stanovanje in zamenja 840“.

Češko gosje perje.1 kg belega puljenega I. vrsta K 24.—
1 kg belega puljenega II. vrsta K 16 50
1 kg sivga K 7.—
1 kg belega nepuljenega I. vrsta K 10.—
1 kg belega nepuljenega II. vrsta K 6 50
Po povzetju pošilja se po 5 kg ali več L. HALDE, Prag-Smichov, Kinského 1. 1824

Dolžniški kapital K 60.200.000.—

Rezerve „ 17.000.000.—

C. kr. priv.

Stanje den. vlog na hran. knjižice 31. okt. 1917:

K 214,681,380.—

Splošna prometna banka podružnica Ljubljana, preje J. C. Mayer

Centrala na Dunaju. — Ustanovljena 1864.

Vogel Marija trg-Jr. Petra cesta (v bliž. „Assicurazioni Generali“).

Ustanovljena 1864. — 33 podružnic.

Preskrbovanje vseh bankovnih transakcij, n. pr.: Prevzemanje denarnih vlog na hranilne knjižice brez rentnega danka, kontovne knjige ter na konto-korent z vsakodnevnim vedno ugodnim obrestovanjem. — Denar se lahko dviga vsak dan brez odpovedi. — Kupovanje in prodajanje vrednostnih papirjev strogo v okviru uradnih kurznih poročil. — Shranjevanje in upravljanje (depoti) vrednostnih papirjev in posojila nanje. — Ustnena in pisarna pojasnila in nasveti o vseh v bančno stroko spadajočih transakcijskih vseh brez plačila.

Najkulantnejše izvrševanje denarnih naročil na vseh tuzemskih in inozemskih mestih — Izplačevanje kuponov in izžrebanje vrednostnih papirjev. — Kupovanje in prodajanje deviz, valut in tujih novcev. — Najemodaja varnih predalov samoshrambe (safes) za ognjevarno shranjevanje vrednostnih papirjev, listin, dragotin itd. pod lastni zaklepom stranke. — Opravišče c. kr. razr. loterije Brezplačna revizija izžrebanih vrednostnih papirjev. — Promese za vsa žrebanja. Izplačila in nakazila v Ameriko in iz Amerike. — Brzojavke: Prometna banka Ljubljana. — Telefon št. 41

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

n Delniška glavnica 10.000.000 kron.

Stritarjeva ulica šte. 2.

Rezervni fond okroglo 2.000.000 kron.

Poslovalnica c. kr. avstrijske državne razredne loterije.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici sedaj v Ljubljani, in Celju.

Sprejema

vloge na knjižice in tekoči račun
proti ugodnemu obrestovanju.Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev, financira crarične dobave in dovoljuje
aprovizacijske kredite.

čevljarstva pomočnika
takoj sprejme za boljša dela IVAN
KOS, Zagorje ob Savi 119. 1756

Krmilna pesa
prava severonemška, se dobi pri Sever
& Komp. preje Peter Lassnik, Ljub-
ljana, Marija trg. 1944

**Kupujem umetno
zobovje**
in splošno vse, kar je starinsko.
Posredujem pri prodaji posestev.
ALBERT DERGANČ, brivec
Franciskanska ulica 10. 1458

Ročne mline
za najfinije mletje vsakršnega
žita, rži, koruze i. t. d. v vsaki hiši in
gospodstvu zelo potrebne, v najso-
bližnji izvršbi, najceneje prodava samo
Juri Finko, Praga II. 1937, Češko.
Pišite takoj po prospekt! 1925

Vinski sodi,
tudi rabljeni, različne velikosti,
se kupijo.
Ponudbe na „Rosenkranz“,
pošiljati predal, Ljubljana.

Vsakrštno slamnike,
slamnate torbice (cekarje)
predprožnike,
slamnate šolne priporočam
gosp. trgovcem za obila naročila
FRAN CERAR,
tovarna slamnikov v Stobu
pošta Domžale pri Ljubljani.

Karel Linhart
urar
Ljubljana, Marije Terezije cesta št. 7.
Zaloga vseh vrst žepnih ur, ur na
nhalo s polnim bitjem, stenskih in
kuhinjskih ur, budilk.
Nikljaste vojne ure, ure v zapost-
avljenih z radlojem kazalnikom
ali brez njega, zaloga srebrnih in
nikljastih ur „Orme ga“ po naj-
nižjih cenah. 131
Popravila se izvršujejo najbolje.

DAMSKA
MESEČNA PREVEZA
zdravniško priporočena
Varuje pred prehlade-
njem, dobro vsesava,
pije, komoda in prak-
tična, varčuje perilo, se
dobro pere ter ostane
vedno mehka. Komplet-
na garnitura K 6-50,
8-10, na leta trpežna K 12-16,
najfinjša K 20-25 in 30-
Porto 95 vinarjev. V varstvo žensk
izmišljali aparat 25-30-32-
do 36-40. Pošiljatev diskretna.
Higijena, blaga trgovina St. Potok
Dunaj, VI. Steingasse 15. 1199

OBVESTILO!
Zaradi pomanjkanja pro-
stora prošim vse one, ki so
mi dali obleko v barvanje
ali pa v čiščenje, da pridejo ponjo tekom 14 dni.
S poštovanjem
Anton Boc, Seienburgova ulica, Ljubljana.

Za rdeče in črne maline
letine 1918
se žele storiti sklepi. — Cenj. ponudbe na KONSERVENFABRIK
ALTRACH, DUNAJ, VI. Kaserneng. 22. 1972

Prostovoljna prodaja posestev.
Prodaja se prostovoljno na lepem in zdravem mestu, 4 km. od Lju-
bljanske ceste ležeče posestvo v velikosti 240 orolov. Od tega je
15 orolov nivo, 5 orolov vrt in sadovnjak, 4 orole travni-
ka, 7 orolov vinograde, 130 orolov loze, drugo pašniki z novo
prizemno hišo in gospodarskimi poslopji. Cena 350.000 kron.
Blizja pojasnila daje Mijo Ribič obč. tajnik v Netretiču pri Karlovcu,
Hrvaško. 1656

A I 572,1-4

Dražbeni oklic.

Prodaja se dne 30. aprila 1918, dopoldne ob 9. uri
v Ljubljani, Tržaška cesta šte. 19 na prostovoljni javni dražbi
v zapuščino po zamrli g. Bert. Kantz spadajoče pohištvo in sicer:
razne omare, mize, stoli, zofa, ogledalo, podobice in šivalni
stroj. — Reči se smejo ogledati dne 30. aprila 1918 v času med
9-1/10. uri dopoldne na licu mesta.

C. k. okrajno sodišče v Ljubljani, odd. I.
dne 25. aprila 1918. 1971

RAZGLAS.

C. k. tobačna tovarna v Ljubljani razpisuje za dobavo
mekhkih desek in obrobov za leto 1918/19 na dan 10. maja
1918 konkurenčno razpravo.

Ponudbe za to dobavo morajo se najkasneje do 12. ure do-
poldne omenenega dne C. k. tobačni tovarni vpsolati. Popolna
vsebina razglašja, kateri se tu uradno lahko vpogleda, nahaja se v
uradni »Laibacher Zeitung«.

C. k. tobačna tovarna v Ljubljani,
dne 25. aprila 1918. 1964

C. kr. priv. avstrijski kreditni zavod za trgovino in obrt.

RAZGLAS.

62. redni občni zbor delničarjev c. kr. priv. avstrijskega kreditnega zavoda za trgovino in obrt se vrši
v četrtek 16. maja 1918, ob 5. uri zvečer,

v veliki slavnostni dvorani avstrijskega društva inženirjev in arhitektov (Eschenbachgasse 9).

Predmeti zborovanja so:

1. Letno poročilo upravnega sveta.
2. Poročilo revizijskega odbora o računskem zaključku leta 1917 in sklepanje o njem.
3. Sklepanje o porabi čistega dohodka leta 1917.
4. Sklepanje o volitvah v upravni svet.
5. Volitev revizijskega odbora za leto 1918.

Gospodje delničarji, ki so upravičeni glasovati in se želijo občnega zbora udeležiti, se s tem vabijo, da svoje
delnice s kuponi vred ali le te nadomestujoče vložne liste zavoda najpozneje do 21. maja t. l. kot v pravilih
določenem roku vložijo in sicer:

- na Dunaju pri likvidaturi zavoda (I. Am Hof 6) ob delavnikih od 9.—12. ure,
- v Bolcanu, Bregencu, Brnu, Feldkirchu, Gabloncu, Gorici, Inomestu, Karlovih varih, Ce-
lovcu, Ljubljani, Lvovu, Lublinu, Moravski Ostravi, Olomucu, Pulju, Pragi, Liberecu,
- Teplicah, Trstu, Opavi in Wandsdorfu pri podružnicah zavoda,
- v Budimpešti pri Ogrski splošni kreditni banki,
- v Berlinu pri ravnanstvu diskontne družbe ali pri banki za trgovino in industrijo ali pri
- S. Bleichröderju ali pri Mendelssohn in drug,
- v Vratislavu pri šleskem bančnem društvu ali pri podr. nemške banke v Vratislavi ali pri
- banki za trgovino in industrijo, podružnica Vratislava, prej Vratislavska diskontna
- banka ali pri E. Heilmann,
- v Draždanih pri splošnem nemškem kreditnem zavodu, oddelek Draždani,
- v Frankobrodu na Meni pri ravnat. diskontne družbe ali pri podruž. banke za trgovino
- in industrijo,
- v Hamburgu pri severo-nemški banki v Hamburgu ali pri podružnici banke za trgovino
- in industrijo ali pri L. Behrens in sinovi ali pri M. M. Warburg & drug.,
- v Kolinu pri bančnem društvu A. Schaafhausen d. d. ali pri Oppenheim jr. & drug,
- v Lipsiji pri sploš. nem. kredit. zavodu ali pri podruž. banke za trgovino in industrijo,
- v Monakovem pri bavarski hipotečni in menični banki ali pri podružnici banke za trgo-
vino in industrijo ali pri Merk, Finck & drug.

Delnice ali vložni listi podati se morajo aritmetično urejeni pri podpisnem zavodu z eno, pri zunanjih vlo-
žiščih pa z dvojno konsignacijo. Vlagalcu se o tem izroči prejemno potrdilo, proti kateremu se dobe po završenem
občnem zboru delnice ali vložni listi zopet nazaj.

Vsakih 25 delnic ima pravico enega glasu. Več posestnikov od manj kot petindvajset delnic, imenuje lahko
izmed svoje srede skupnega pooblaščenca, ki se zamore udeležiti občnega zbora, ako število po njem zastopanih del-
nic obsega vsaj petindvajset.

Ako želi kak delničar izvrševati svojo glasovalno pravico po drugem glasovalno upravičenem delničarju, mora
tako na ime izvoljenega zastopnika glaseče pooblastilo napisati na drugo stran legitimacijske karte in lastnoročno pod-
pisati; dotični gospodje delničarji, ki pridejo v posest s pooblastilom danih glasov, morajo te nanje izpostavljene legitima-
cijske karte (pooblastila) najpozneje en dan pred občnim zborom izročiti ravnanstvu. Vabijo se torej ti gospodje, da lastne
in nanje izpostavljene legitimacijske karte oddajo od 10. maja do vključno 15. maja t. l. v likvidaturi zavoda med gori ome-
njenimi uradnimi urami, nakar dobe legitimacijsko karto, obsegajočo skupno število od njih zastopanih glasov. 1960

Dunaj, 23. aprila 1918.

C. kr. priv. avstrijski kreditni zavod za trgovino in obrt.

Ponatis se na plača.

Par trpežnih čevljev:

napravim tistemu, ki mi more preskr-
beti 100 kg krompirja za seme. 1932
Matej Odiak, Vič-Glince šte. 93.

Prazne vreče

vsake vrste in suhe gobe kupuje
vedno in v vsaki množini ter plačuje
po najvišjih dnevnih cenah trgovska
firma J. Kušlan, Kranj, Gor. Isto-
tam se sprejme trgovski učenec.

Zamaški
problevi, stari od
sodov, šampanjski
zamaški, stari ne-
zložljivi zamaški
od steklenic K 20
do K 30, novi K 30
do K 50 (majhni zamaški tudi draže)
se kupujejo vsak čas. — Po povzetju
samo, če se pošlje vzorec naprej. —
Pri večjih množinah pridem na kraj
prevzema. S. DREIBLATT, Dunaj II.
Kl. Stadigutgasse 12 bei der Nord-
bahn. — Telefon 1483 IV. 1672

KUPIM

poravnalni stroj 40—50 m/m
skobelni " 50—60 "
vrtalni stroj
tračno žago 70 cm okrožja
krožno " 50
avtomatični brusilni stroj za
skobelne nože brusiti in transmišije
in fermana. — Biti morajo stroji v
najboljšem stanju. Naslov in ponudba
je poslati na upravo »Slov. Narod«
pod »stroji 1942«.

Srbečica

hraste, izpuščaje, grinte in druge
kožne nadloge odpravi hitro in si-
gurno Paratol, domače mazilo. Ne
umaže, je brez vonja, zato uporabno
tudi čez dan. Veliki lonček K 3.50,
dvojnat K 6.—. Dalje Paratol treni
prašek za varstvo občutljive kože,
škaflička K 2.50. Oboje se dobi proti
vpsoljati zneska od lekarnarja
M. Klein Paratol tvornica v Budim-
pešti, VII-24. Rossa ulica 21.

Ženitna ponudba.

Mož, v najlepši moški dobi, značajen,
35.000 K in pravico do penzije, želi
radi službovanja na tujem tem potom
znanja z značajno, ekonomično go-
spico, ali vdovo brez otrok, od 19—25
let staro (premoženje ali kaka obrt
je dobro, pa ni pogoj) v svrhu poro-
čitve takoj. (Z dežele imajo prednost).
Le resna pisma s sliko, ki se povrne
tako, se prosit pod »Sporočila 1918
1933«. Anonimno brezpomembno, taj-
nost častna stvar. 1888

Josip Jug

plesarski in likarski mojster
Ljubljana, Rimska cesta št. 16.
se priporoča cenjenemu občni-
stvu za vsa v to stroko spadajoča
dela. Jamčim da delam samo s
pristnim firnežem.

Solidna in točna postrežba.

Miši, podgane, stenicice, ščurki.

Izdelava in razpošiljanje presku-
šeno radikalno učinkujočih uni-
čevalnih sredstev, za katere do-
bivamo vsak dan priznalna pisma. —
Zoper podgane in miši K 5.—. Proti
točarjem in ščurkom K 4.50. Tink-
tura zoper stenicice K 2.—. Uničevalec
moljev K 2.—. Frašek zoper mrčes
K 1.50 in 3 K. Razpilovalec k temu
K 1.20. Tinktura zoper človeške uši
K 1.20, za živinske uši K 1.50. Fra-
šek zoper uši v obleki in perilu K
2.—. Tinktura zoper pasje bolhe K
1.20. Tinktura zoper mrčes na drevin
in zelenjavi (rastlinske škodljivce) K
3.—. Pošilja se po povzetju. — Zavod
za uničevanje mrčesa M. Jankar,
Zagreb 15, Petricijska ul. 3. 1099

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice v Ljubljani.

obrestuje hranilne vloge po čistih

Rezervni zaklad nad K 1.000.000.

4 1/4 %

brez odbitka rentnega davka.

Ustanovljena l. 1881.

Stanje vlog koncem novembra 1917 ca. K 200,707.000-70.

Glavnica K 40,000.000-—.

Podružnica
v Ljubljani**Češka industrijalna banka**Stritarjeva
ulica št. 9.

Financiranje vojaških dobav.

::

::

Kredite za aprovizacijske nakupe.

Vsakovrstne bančne transakcije.

Srečke c. kr. avstr. razredne loterije.

Nakazila vojnim ujetnikom.

GARJEsrbečico, hraste, lišaje uniči pri
človeku in živini mazilo zoper
arheide. Brez duha in ne maže
perila. 1 lonček za eno osebo 4
K. Po pošti 5 K poštne prosto.
Prodaja in razpošilja lekarna
Trnkoczy v Ljubljani, zraven
rotovža. 1718**Vsaka dama naj čita**

mojo veleznamično navodilo o

modernem negovanju grudi.

Iskusi svet pri vpadlosti in pomanj-

kanju bujnosti. — Pišite zaupno na

Ido Krause, Požun, Pressburg Ogrsko

Schanzstrasse 2. odd. 41.

G. F. Jurásekuglaševalec klavirjev in trgovec z glasbili
Ljubljana, Wolfova ulica 12.Edina konces. tvrdka za uglaševanje
klavirjev in harmonijev ter popravila
vseh glasbil. Vsa ta dela izvršujem stro-
kovno in ceno. Glasbenim šolam ugla-
šuje izključno le G. F. Jurásek.**Usnjate rokavice**

za gospode

I-1181 En gros

Nappa . . K 165.— in 225.—

Antilop . . „ 115.— „ 240.—

Glace . . „ 135.— za tucat.

Rudolf Bodenmüller,

Ljubljana, Stari trg št. 8

LJUBLJANA, Dvorski trg št. 1.

Dr. A. Botteri,primarij deželne bolnice za očne bolezni,
prične zopet redno ordinirati v ponedeljek,
29. t. m. v svojem ambulatoriju,

Beethovnova ulica 6.

Lepota je sreča!Po dolgoletnem raziskavanju na polju negovanja lepote se je končno
posrečilo, najti novo metodo, po kateri se vse nadležne kožne neči-
stosti kot pege, zajedci, mozolji, gube, nosna in obrazna rdečica te-
kom nekaj dni sigurno odstranijo na kar zadobi obraz, tudi pri sta-
rejših damah, mladostno sveže rožnato lice. Učinek je presenetljiv in
ta recept so sijajno priporočili sloveči zdravniki. Tisoči prostovoljnih
priznanj! Vsakomur dajem proti retourn-znamki popolnoma zaslonj
pojasnila. Pišite takoj na: L. Becker, Dunaj 56, Predal 10,
odd. 36. 1192**Smrekovo lubje**

les zlahkaj kostanjev od 10 cm

navzgor

hrastov leskupi po vsakokratnih najvišjih dnevnih
cenah in izplačuje proti duplikatom
voznih listov pri kranjskih bankah.
— Transportno dovoljenje se preskrbi
tako. — Alex. Rosenberg, Graden,
Annonstrasse 22. 1744**Modni salon
Stubly-Maschke**

Zidovska ulica št. 3.

Dvorski trg 1, Ljubljana.

Priporočila za
spomladansko sezijo
slamnike
svilene klobuke in čepice
najnovejših oblik
za dame in deklice
Popravila se sprejemajo.
Žalni klobuki vedno v zalogi.**Prva slovanska tovarna igralnih kart**

začne v kratkem zopet s prodajo

slovanskih igralnih kart.

Vprašanja kakor vso korespondenco se prosi pod: 1768

Komisijska prodaja „Prve slovanske
tovarne igralnih kart v Ljubljani“.**Mimi Sark, Ljubljana**

Hotel „pri Maliču“, soba 25., 26.

R. nadstropje.

Vedno zadnje novosti
dunajskih modelov.

Popravila se okusno in točno izvršujejo.

Žalni klobuki vedno v zalogi.

Blago za obleke je v ceni tako poskočilo, da si
ga morejo omisliti le najpremožnejši sloji.**pobarvano kot novo!**Staro in po-
nošeno blago nadomesti no-
vo. Včasih že
zavrženo blago, pobarvano črno,
modro, rdeče, rjavo itd. izgleda
Podpisana tvrdka se priporoča v to svrhu z zagotovilom, da bo
cenjeno občinstvo kar najbolje zadovoljila.Prva in največja parna barvarna in ke-
mična čistilnica**Josip Reich, Ljubljana.**

Tovarna: Poljanski nasip št. 4.

Podružnica: Selenburgova ulica št. 3.

Pošila naročila se točno izvršujejo.

Jos. Rojina

modni atelje

za gospode

Ljubljana

Franca Jožefa cesta 3.

Vojaške in urad-

niške uniforme

po meri

v najkrajšem času.

**Kupujem zmedene
ženske lase.**

Stefan Strmoli,

Ljubljana, Pod Zrnančo št. 3.

POZOR! Zaradi vpoklicanja v
vojaško službovanje je lokal odprti
samo za prodajo blaga in sicer
vsaki dan samo od 9. do pol 1.
in v nedeljo od 6. do 11. ure dop.**Kupujem:**

les za jame od 12 cm naprej

na mt

mekak okrogel les,

smrekovo lubje plansko in le-

čeno tošnje

kostonjev les od 10 cm naprej

hrastov les

Prosimo ponudbe s skrajnimi ce-

nam, množino in navedbo roka

za oddajo 1745

Vinko Vabič, Žalec, 8

Spodnje štajersko.

Kuiantno poslovanje. Takojšnje

plačilo proti duplikatom.

Podružnica Ljubljana.

Delniška glavnica: K 20,000.000.

JADRANSKA BANKA**Podružnica Ljubljana.**

Rezerve: okrog K 3½,000,000.—.

SPREJEMA: Vloge na knjižice in jih obrestuje po čistih 4%.
Vloge na tekoči in žiro račun proti najugodnejšemu
obrestovanju. Dviga se lahko vsak dan brez opazila na mora-
torij. Rentni davek plača banka iz svojega.
KUPEJE IN PRODAJA: Devize, valute, vrednostne papirje itd. in srečke
c. kr. razredne loterije.Centrala:
Trst.
Podružnice:
Bela Crkva
Dunaj
Koper
Metković
Opuzma
Spiljet
Šibenik
Zadar**ESKONTA:** Menice, devize, vrednostne papirje itd.
IZDAJA: Čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.
DAJE PREDUJME: na blago, ležeče v javnih skladiščih.
PREVZEMA: Borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.

Brzojavni naslov: JADRANSKA.

7

Telefon št. 257.